

Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2021-2027

CCI	[15 χαρακτήρες]
Τίτλος	Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης – ΕΣΠΑ 2021-2027
Έκδοση	1η ΥΠΟΒΟΛΗ ΓΙΑ ΑΤΥΠΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ
Πρώτο έτος	[2021]
Τελευταίο έτος	[2027]
Αριθμός απόφασης της Επιτροπής	
Ημερομηνία απόφασης της Επιτροπής	

1. Επιλογή Στόχων Πολιτικής με τεκμηρίωση

Πίνακας 1: Επιλογή Στόχου Πολιτικής με Αιτιολόγηση

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
ΣΠ 1	<p>Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα Καινοτομία» • Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» • Πρόγραμμα για τη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» • Προγράμματα «Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	<p>Ο περιορισμένος βαθμός ενσωμάτωσης της καινοτομίας και ο χαμηλός βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας στην παραγωγική διαδικασία, παρά τις αξιόλογες επιδόσεις εγχώριων ερευνητικών κέντρων και πανεπιστημίων, συντελούν στη μικρή συμμετοχή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας στο σύνολο των παραγόμενων προϊόντων, καθιστώντας αναγκαία τη στενότερη σύνδεση του συστήματος Έρευνας & Καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα. Αναγνωρίζοντας την ανάγκη αυτή, η χώρα υιοθέτησε νέο στόχο για αύξηση της δαπάνης για Έρευνα και Ανάπτυξη στο 1,81% του ΑΕΠ (έναντι 1,18% το 2018) μέχρι το 2030, μεριμνώντας ειδικά για τη συνιστώσα που αφορά τις δαπάνες των επιχειρήσεων να ανέρχεται στο 86% έναντι 50% το 2018.</p> <p>Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας καθιστούν αναγκαία την αξιοποίηση και της μη τεχνολογικής καινοτομίας ειδικά στους τομείς του τουρισμού, του εμπορίου, και του σύγχρονου πολιτισμού αλλά και στην οικονομία του αγροτικού χώρου.</p> <p>Σύμφωνα με τον δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI), η Ελλάδα κατατάσσεται 27η από τα 28 Κ-Μ (2020) ενώ ειδικά σε ό,τι αφορά στην ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στο σύνολο της οικονομίας της, η Ελλάδα κατατάσσεται 24η (2020). Η υπό διαμόρφωση Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού θα δώσει τις κατευθύνσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας και της Δημόσιας Διοίκησης.</p> <p>Βασικές προτεραιότητες είναι α) η παροχή ψηφιακών υπηρεσιών με έμφαση στον πολίτη και την επιχειρηματικότητα, β) η ενίσχυση της ψηφιακής καινοτομίας, γ) ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, δ) η απελευθέρωση της παραγωγικής αξίας των δεδομένων και ε) η ένταξη των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Παράλληλα επιδιώκεται η προσέγγιση του ευρωπαϊκού μ.ο σε τιμές δεικτών DESI όπως α) η ενσωμάτωση ψηφιακής τεχνολογίας και β) οι ψηφιακές</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>δημόσιες υπηρεσίες.</p> <p>Η πανδημία, κατέστησε την ανάγκη του ψηφιακού μετασχηματισμού ακόμα πιο άμεση και επιτακτική σε τομείς της οικονομίας, ιδιαίτερα σε αυτούς που επλήγησαν περισσότερο όπως ο τουρισμός και το εμπόριο, καθώς και στον δημόσιο τομέα.</p> <p>Με βάση τον δείκτη DESI για την ψηφιακή συνδεσιμότητα η χώρα καταλαμβάνει την 28η θέση στην ΕΕ. Οι βασικές ανάγκες που εντοπίζονται είναι: i) η ολοκλήρωση ευρυζωνικών υποδομών πρόσβασης στο διαδίκτυο με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps για τα νοικοκυριά, με δυνατότητα αναβάθμισης έως 1 Gbps και 1 Gbps για όλους τους βασικούς κοινωνικοοικονομικούς φορείς, ii) η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων 5G, iii) η εξασφάλιση πρόσβασης νησιωτικών περιοχών σε δίκτυα υψηλής και υπερυψηλής ταχύτητας.</p> <p>Οι ΜμΕ αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων της χώρας και τον βασικό δημιουργό θέσεων απασχόλησης. Η αναβάθμιση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης η διασύνδεσή της με το εμπόριο καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με την ενσωμάτωση νέων τεχνολογικών και παραγωγικών προτύπων θα αποτελέσουν πρώτιστους στόχους της νέας εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής. Οι επιπτώσεις της πανδημίας εξάλλου καθιστούν επιτακτική ανάγκη τη στροφή στο νέο παραγωγικό πρότυπο.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η ανάδειξη και πολλαπλή στήριξη εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με σκοπό τη μετατόπιση του τεχνολογικού συνόρου της εγχώριας παραγωγικής βάσης τόσο σε επίπεδο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όσο και σε επίπεδο επιχειρηματικών αλυσίδων αξίας και οικοσυστημάτων. Στο παραπάνω πλαίσιο, η χώρα υιοθετεί ως στόχο την αύξηση των συνολικών επενδύσεων και των εξαγωγών ως ποσοστών του ΑΕΠ, στο 24% και 68%. από 12% και 37% που είναι σήμερα, μέχρι το 2030.</p> <p>Η μεταστροφή της οικονομίας προς μία περισσότερο παραγωγική και εξωστρεφή πορεία</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία, σύμφωνα με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, απαιτεί ανθρώπινο δυναμικό με τις κατάλληλες δεξιότητες. Η επανακατάρτιση και η κάλυψη των νέων αναγκών της αγοράς εργασίας, λαμβανομένων υπόψη και των εκροών του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, αποτελούν θεμελιώδη προϋπόθεση στη διαχείριση της βιομηχανικής μετάβασης.</p>
ΣΠ 2	<p>Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Περιβάλλον Ενέργεια Κλιματική Αλλαγή» • Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα Καινοτομία» • Πρόγραμμα για τη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» • Προγράμματα «Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα • Πρόγραμμα «Αλιεία και Θάλασσα» 	<p>ΕΤΠΑ Ταμείο Συνοχής (ΤΑ) Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)</p> <p>Τα βασικά χαρακτηριστικά του ενεργειακού τομέα της χώρας είναι το μεγάλο μερίδιο συμμετοχής του κτιριακού τομέα στη συνολική τελική κατανάλωση (41%), τα χαμηλά επίπεδα ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος, η μη βιώσιμη ηλεκτροπαραγωγή από λιγνίτη, η επισφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού λόγω υψηλής, αυξανόμενης εξάρτησης από εισαγωγές ορυκτών καυσίμων, η αυξανόμενη συμμετοχή και το υψηλό δυναμικό ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι προτεραιότητες που τίθενται είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η προώθηση των ΑΠΕ, η αναβάθμιση των ενεργειακών δικτύων σε «έξυπνα», η απεξάρτηση από καύσιμα έντασης άνθρακα –με ενδιάμεσο μεταβατικό καύσιμο το φυσικό αέριο - και η προώθηση των διασυνδέσεων των νησιών και της καθαρότερης ενέργειας αυτών.</p> <p>Στον τομέα της πολιτικής προστασίας η Ελλάδα αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων κυρίως της κλιματικής αλλαγής, την αύξηση της συχνότητας εκδήλωσης ακραίων καιρικών φαινομένων που προκαλούν σοβαρούς κινδύνους και καταστροφές από πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές και άλλα φυσικά φαινόμενα. Επιπλέον, κίνδυνοι από ανθρωπογενή δραστηριότητα, καθώς και υγειονομικοί κίνδυνοι όπως η πρόσφατη πανδημία αναδεικνύουν την έλλειψη επαρκών μέσων πρόληψης και αντιμετώπισης, την απουσία συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και τη σχετική υστέρηση σύγχρονων μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων. Οι κεντρικές προτεραιότητες είναι η δημιουργία του Ενιαίου Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης κινδύνων και η ριζική αναδιοργάνωση και τεχνολογική αναβάθμιση όλων των δομών.</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>Στον τομέα της κυκλικής οικονομίας εντοπίζονται ελλείψεις κανονιστικού πλαισίου για ανάκτηση και επανάχρηση επεξεργασμένων λυμάτων, δράσεων αντιμετώπισης της σπατάλης τροφίμων, καθώς και εξειδικευμένου θεσμικού πλαισίου για χρήση δευτερογενών πρώτων υλών. Η κυκλική οικονομία, πέραν του θετικού αντίκτυπου στο περιβάλλον, στους φυσικούς πόρους και στην κλιματική αλλαγή, θα έχει θετική επίπτωση στους τομείς της εργασίας, της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και στη βιώσιμη γαλάζια ανάπτυξη. Στη διαχείριση αποβλήτων εφαρμόζονται ακόμα η υγειονομική ταφή και η μηχανική-βιολογική επεξεργασία σύμμεικτων αστικών αποβλήτων, αντί τεχνολογιών επεξεργασίας προδιαλεγμένων ρευμάτων.</p> <p>Για να ανταποκριθεί η χώρα στις υποχρεώσεις διαχείρισης αστικών λυμάτων πρέπει να ολοκληρωθούν οι υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Στον τομέα των υδάτων απαιτούνται επενδύσεις και δράσεις διαχείρισης για την πλήρη εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών. Απαιτείται η βελτίωση της κατάστασης πολλών επιφανειακών και υπόγειων υδάτινων συστημάτων, η διακρατική συνεργασία για τις διασυνοριακές λεκάνες απορροής ποταμών και η εξειδίκευση και εφαρμογή των μέτρων της Θαλάσσιας Στρατηγικής. Σημαντικές είναι οι ανάγκες διαχείρισης λυμάτων και επάρκειας/ποιότητας πόσιμου νερού σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, αλλά και η ολοκλήρωση παρεμβάσεων έναντι διάβρωσης του αιγιαλού.</p> <p>Για την πρόληψη και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή έχουν καταρτισθεί στρατηγικά (Εθνικό και Περιφερειακά) σχέδια για την ιεράρχηση προτεραιοτήτων μέσω των αναλύσεων τρωτότητας, την παρακολούθηση κλιματικών παραμέτρων και τη συμπληρωματικότητα των δράσεων με άλλες πολιτικές. Για την ατμοσφαιρική ρύπανση απαιτείται η συνέχιση παρεμβάσεων στους τομείς των βιώσιμων μεταφορών και την εφαρμογή βέλτιστων τεχνικών στη βιομηχανία για την περαιτέρω μείωση των ρύπων.</p> <p>Για την προστασία και αποκατάσταση της</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>βιοποικιλότητας, έχει εγκριθεί ο νέος εθνικός κατάλογος περιοχών NATURA 2000. Εκπονούνται Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και Σχεδία Διαχείρισης, ενώ έχει συνταχθεί το σχετικό Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας. Συγκροτήθηκε το Σύστημα Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών με την ίδρυση του Ενιαίου Κεντρικού Φορέα «Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής», με συντονιστικό ρόλο για τη διαχείρισή τους. Προτεραιότητες αποτελούν η διαχείριση όλων των περιοχών NATURA, η δημιουργία συστήματος παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων και η διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων.</p> <p>Για τον Τομέα της Αλιείας εφαρμόζονται οι κανόνες της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, οι οποίοι εξειδικεύονται μέσω σχεδίων διαχείρισης της αλιείας, το Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη των Υδατοκαλλιεργειών κλπ.</p>
ΣΠ 3	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων»	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών» • Πρόγραμμα «Περιβάλλον Ενέργεια Κλιματική Αλλαγή» • Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» • Πρόγραμμα για τη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» • Προγράμματα «Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	<p>ΕΤΠΑ, ΤΣ</p> <p>Στις οδικές μεταφορές, στο τέλος της τρέχουσας ΠΠ ολοκληρώνεται το μεγαλύτερο τμήμα του βασικού ΔΟΔ, σημαντικά τμήματα του αναλυτικού ΔΟΔ στην ηπειρωτική Ελλάδα, τμήματα ΔΟΔ μεγάλων νησιωτικών περιφερειών, οι περισσότερες διασυνοριακές ΔΟΔ συνδέσεις και ορισμένες οδικές συνδέσεις με λιμένες ΔΕΔ-Μ.</p> <p>Οι βασικές ανάγκες που εντοπίζονται για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της διασυνδεσιμότητας και της ασφάλειας των οδικών μεταφορών είναι: i) η περαιτέρω ανάπτυξη και αναβάθμιση του υφιστάμενου ΔΟΔ και συμπλήρωση των διασυνοριακών συνδέσεων με έμφαση στην άρση εμποδίων, ii) η κατασκευή συνδέσεων αυτοκινητοδρόμων του ΔΟΔ, iii) η κατασκευή/ αναβάθμιση νέων τμημάτων οδικού δικτύου εκτός ΔΟΔ, v) οι παρεμβάσεις ενεργητικής/ παθητικής οδικής ασφάλειας.</p> <p>Στις σιδηροδρομικές μεταφορές αντίστοιχα ολοκληρώνεται σημαντικό τμήμα του σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π και των τροφοδοτικών κλάδων του, ενώ θα είναι σε εξέλιξη έργα εφαρμογής ηλεκτροκίνησης και συστημάτων ERTMS – ETCS επί αυτού. Οι παραπάνω δράσεις παρότι βελτιώνουν την</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>πολυτροπικότητα των μεταφορών, εντούτοις παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις. Οι βασικές ανάγκες για επενδύσεις είναι : i) η ολοκλήρωση του ΠΑΘΕ/Π με εγκατάσταση συστημάτων ERTMS (ETCS, GSM-R) σε όλο το μήκος του άξονα, ii) ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου και των διασυνδέσεων του, με έμφαση σε ελλείπουσες συνδέσεις, iii) η ανάπτυξη σιδηροδρομικών συνδέσεων με τους λιμένες του ΔΕΔ-Μ.</p> <p>Στις θαλάσσιες μεταφορές ολοκληρώνονται παρεμβάσεις υποδομών, συστημάτων και εφαρμογών σε λιμάνια του κεντρικού και αναλυτικού ΔΕΔ-Μ. Υλοποιούνται δράσεις βελτίωσης ασφάλειας της ναυσιπλοΐας. Ωστόσο, το λιμενικό δίκτυο της χώρας απαιτεί σημαντικές επενδύσεις με σκοπό τη βελτίωση της διασυνδεσιμότητας των νησιών. Οι βασικές ανάγκες είναι : i) ο εκσυγχρονισμός/ επέκταση λιμενικών υποδομών εντός και εκτός ΔΕΔ-Μ, ii) η περαιτέρω ανάπτυξη συστημάτων και εφαρμογών για λιμάνια και ασφάλειας ναυσιπλοΐας.</p> <p>Στο τέλος της τρέχουσας ΠΠ θα έχουν ολοκληρωθεί σημαντικά έργα καθαρών προαστιακών μεταφορών στα κύρια αστικά κέντρα της χώρας, ενώ θα έχει ξεκινήσει και η διαδικασία σταδιακής ανανέωσης του στόλου λεωφορείων αστικών συγκοινωνιών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Εντούτοις, συνεχίζουν να υφίστανται ανάγκες ενίσχυσης των στόλων των ΜΜΜ. Παρεμβάσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας σε περιφερειακά αστικά κέντρα είναι δυνατό να συμπληρώσουν τη μετάβαση σε πλέον φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους μετακίνησης σε αστικό επίπεδο.</p> <p>Αντίστοιχα, για όλα σχεδόν τα <i>αεροδρόμια</i> ολοκληρώνονται έργα του Master Plan ωστόσο απαιτούνται παρεμβάσεις για την περαιτέρω αναβάθμιση των συστημάτων αεροναυτιλίας για τη βελτίωση της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας.</p> <p>Για την προώθηση του οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμου τομέα μεταφορών υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και εφαρμογής φιλικών προς το περιβάλλον τρόπων λειτουργίας του συνόλου των μεταφορικών συστημάτων</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			(ηλεκτροκίνηση, υποδομές φόρτισης, χρήση ΑΠΕ).
ΣΠ 4	Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» • Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα - Καινοτομία» • Πρόγραμμα για τη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	<p>ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)</p> <p>Λαμβάνοντας υπόψη ότι α. η χώρα εξακολουθεί να έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης στην ΕΕ, ενώ το ποσοστό ανεργίας παραμένει από τα υψηλότερα, β. η ανεργία των νέων και των μακροχρόνια ανέργων παραμένει υψηλή, γ. η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας υπολείπεται του ΜΟ της ΕΕ, δ. το 60% του πληθυσμού με σοβαρή αναπηρία δε μετέχει στην αγορά εργασίας, ε. η χαμηλή συμμετοχή του εργατικού δυναμικού σε προγράμματα κατάρτισης συμβάλλει στην αναντιστοιχία δεξιοτήτων επιδρώντας στην προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων, στ. χρειάζονται περαιτέρω παρεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό των θεσμών της αγοράς εργασίας και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, ζ. η οικονομική κρίση και η πανδημία επέδρασαν αρνητικά στην αυτοαπασχόληση, τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η. η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας χρειάζεται ώθηση, θ. η δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας των μεταναστών, δικαιούχων διεθνούς προστασίας παραμένει περιορισμένη, ι. η ανάσχεση των επιπτώσεων από απρόβλεπτους παράγοντες αποτελεί μέγιστη πρόκληση, κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, η αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών για την τόνωση της αγοράς εργασίας με την ενεργό συμμετοχή και ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.</p> <p>Επιπλέον, α. η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα υπολείπεται σημαντικά του ΜΟ ΕΕ, β. το ποσοστό χαμηλών επιδόσεων των μαθητών σε βασικές και ήπιες δεξιότητες παραμένει υψηλό, γ. υπάρχει έλλειμμα ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλες τις ηλικίες, δ. διαπιστώνονται ανισότητες στην εκπαίδευση, ε. η συμπεριληπτική εκπαίδευση των ΑμεΑ παρά τις βελτιώσεις υστερεί σημαντικά, στ. η ενίσχυση της συμμετοχής στην εκπαίδευση παιδιών μεταναστών, δικαιούχων διεθνούς προστασίας και εύλωτων ομάδων του πληθυσμού αποτελούν βασικές προκλήσεις, ζ. το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων γ' βαθμιας εκπαίδευσης είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ, η. η</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>ελκυστικότητα και αποτελεσματικότητα της ΕΕΚ παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, θ. τα βελτιωμένα ποσοστά απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΚ συνηγορούν στη συνέχιση στοχευμένων παρεμβάσεων, ενώ απαιτείται η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης της ΣΕΚ, οι υποδομές σε όλες τις βαθμίδες, ιδίως σε ΤΠΕ, παρουσιάζουν ελλείψεις, ενώ διαπιστώνεται η ανάγκη βελτίωσης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ. Κρίνεται συνεπώς αναγκαία η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης με έμφαση στη διασύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.</p> <p>Συνοψολογίζοντας επίσης ότι α. παρά τη σχετική αποκλιμάκωση, τα ποσοστά φτώχειας και υλικής υστέρησης παραμένουν από τα υψηλότερα στην ΕΕ, β. η ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των μεταναστών, δικαιούχων διεθνούς προστασίας και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και η κοινωνική ένταξή τους αποτελούν πρόκληση γ. παρά την ανάπτυξη δομών Φροντίδας για παιδιά, ΑμεΑ, ηλικιωμένους, διαπιστώνεται ανάγκη επέκτασης και αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών, δ. είναι σε εξέλιξη παρεμβάσεις μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα στην κοινότητα, ε. ο τουρισμός και ο πολιτισμός συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη και την κοινωνική ένταξη, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των ευάλωτων ομάδων και τον εκσυγχρονισμό των σχετικών υποδομών.</p> <p>Λαμβάνοντας υπόψη ότι α. το 34% (2017) των δαπανών υγείας χρηματοδοτήθηκε από τα νοικοκυριά, παραμένοντας μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ και 8,8% δηλώνει ότι 'δεν καλύπτονται οι ανάγκες του' έναντι 1,8% του ΜΟ ΕΕ, β. η οικονομική κρίση σε συνδυασμό με τις προσφυγικές ροές δυσχέραναν την πρόσβαση στην ΠΦΥ των πιο ευάλωτων ομάδων, γ. η πανδημία ανέδειξε την ανάγκη ενίσχυσης των συστημάτων υγείας με την υποστήριξη νέων υπηρεσιών μέσω της αναβάθμισης υποδομών, δεξιοτήτων του υγειονομικού δυναμικού και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών, δ. οι ανεπάρκειες στις υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας υγείας εντείνονται λόγω δημογραφικών και</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			γεωγραφικών παραγόντων, καθίσταται απαραίτητη η ενίσχυση της ΠΦΥ και η καθολική πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.
ΣΠ 5	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.	<ul style="list-style-type: none"> • 13 Περιφερειακά Προγράμματα • Πρόγραμμα «Περιβάλλον Ενέργεια Κλιματική Αλλαγή» • Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσα» 	<p>ΕΤΠΑ</p> <p>ΕΚΤ</p> <p>ΕΤΘΑΥ</p> <p>Η οικονομική κρίση μετά το 2010 εκτός από την έντονη μείωση του ΑΕΠ, επηρέασε άμεσα τις 13 Περιφέρειες με χαμένες θέσεις εργασίας κατά κύριο λόγο στις Αθήνα/Θεσσαλονίκη. Η κρίση της πανδημίας αύξησε την ανεργία στο 18,3% (6/2020 ΕΛΣΤΑΤ) ενώ η ανεργία των νέων 15-24 ετών ανήλθε στο 39,3%. Παρατηρείται πως μεγάλες ποσοστιαίες αυξήσεις στην ανεργία εντοπίστηκαν σε βασικές τουριστικές περιοχές όπως η Κρήτη και το Αιγαίο (ΕΛΣΤΑΤ). Το 2019 το ποσοστό των ατόμων που αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μειώθηκε μεν 30% αλλά εξακολουθεί να αποτελεί το υψηλότερο στην Ευρώπη.</p> <p>Οι δείκτες φτώχειας ανά Περιφέρεια παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις. Οι Περιφέρειες παρουσιάζουν διαχρονικά αποκλίσεις στην οικονομική και κοινωνική εξέλιξη, με αποτέλεσμα την παρατεινόμενη εμφάνιση συχνά έντονων ανισοτήτων. Κατά την περίοδο της κρίσης, η έκρηξη των τουριστικών αφίξεων επιβάρυνε τις υποδομές των προορισμών ενώ σε άλλες περιοχές ο μεταποιητικός τομέας και το εμπόριο επλήγησαν ιδιαίτερα έντονα, προκαλώντας μεταξύ άλλων οικονομικό μαρασμό και απαξίωση πολλών κεντρικών περιοχών σε αστικά κέντρα. Παράλληλα η ανισομερής χωρική κατανομή του πληθυσμού που παρατηρείται διαχρονικά προκαλεί σημαντικές ανισότητες στις χρονοαποστάσεις. Το ¼ του πληθυσμού της χώρας ζει σε περιοχές που είναι 60' μακριά από αστικά κέντρα (>50.000 κάτοικοι), ενώ σχεδόν 1 εκ. άνθρωποι, χρειάζονται τουλάχιστον 90' για την πρόσβαση στην κοντινότερη πόλη και στις δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες. Η έλλειψη φυσικής πρόσβασης των απομονωμένων περιοχών δεν αντισταθμίζεται με αυξημένη πρόσβαση στο διαδίκτυο.</p> <p>Αντίστοιχα, σε πολλούς από τους 11 δείκτες “ευζωίας” του ΟΟΣΑ παρουσιάζονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των Περιφερειών, οι σημαντικότερες των οποίων αφορούν :</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<ul style="list-style-type: none"> • Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων • Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις Περιφέρειες • Την “αίσθηση” για την παροχή κοινωνικής υποστήριξης. <p>Πολλά από τα παραπάνω χαρακτηριστικά αφορούν ορεινές και νησιωτικές κοινότητες που δεν ανήκουν στους δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς.</p> <p>Οι πλέον «παραδοσιακές» περιοχές - κυρίως οι αγροτικές και λιγότερο εξωστρεφείς – επιδιώκεται να συμμετάσχουν ισότιμα στην πορεία οικονομικής ανασυγκρότησης και κοινωνικής ανάκαμψης. Για την επίτευξη του στόχου αυτού και με δεδομένο το διαφοροποιημένο βαθμό επιρροής της οικονομικής κρίσης στις διάφορες περιοχές της χώρας είναι αναγκαίες ολοκληρωμένες τοποκεντρικές πολιτικές.</p> <p>Οι χωρικές στρατηγικές που θα σχεδιαστούν «εκ των κάτω» θα επικεντρωθούν στην άμβλυση των ανισοτήτων που παρουσιάζονται σε δια- και ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Αυτό θα επιτευχθεί με την συνεκτίμηση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι μεγάλες κεντρικές πολιτικές των υπολοίπων 4 Στόχων Πολιτικής, επιδιώκοντας συνέργειες και αλληλοσυμπληρώσεις στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση με όλες τις εν λόγω κατηγορίες παρέμβασης -καθώς και με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑΥ.</p> <p>Η εμπειρία εφαρμογής των ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων ανέδειξε την ανάγκη:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ενεργού και έγκαιρης συμμετοχής των τοπικών αρχών στο στρατηγικό σχεδιασμό τους προκειμένου να αποκτήσουν την “ιδιοκτησία” των εν λόγω σχεδίων, • ανάληψης από τους ίδιους τους ΟΤΑ της ουσιαστικής διακυβέρνησης των ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων και της “κυριότητάς” τους, • ενίσχυσης των τοπικών δικαιούχων που υλοποιούν έργα και δράσεις, με έμφυχο

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΔΜ)
			<p>δυναμικό και τεχνογνωσία.</p> <p>Σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού των στρατηγικών, του προγραμματισμού και εφαρμογής των δράσεων, της παρακολούθησης υλοποίησης των χωρικών παρεμβάσεων θα επιδιώκεται η δημιουργία εταιρικής σχέσης. Αυτή θα περιλαμβάνει τη συστηματική και πολυεπίπεδη συνεργασία όλων των τοπικών συντελεστών - τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δεύτερου βαθμού, κεντρική διοίκηση, εκπρόσωποι των επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών συμπεριλαμβανομένων των φορέων που ασχολούνται με θέματα αναπηρίας, κοινωνικών δικαιωμάτων και ένταξης. Το πλήθος των στρατηγικών επιδιώκεται να διασφαλίζει την αντιμετώπιση των σημαντικότερων αναγκών αποφεύγοντας παράλληλα τον κατακερματισμό των πόρων.</p>
JTF		ΤΔΜ	<p>Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) θέτει ως στόχο την παύση λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων έως το 2028, με ενδιάμεσο ορόσημο την απόσυρση μονάδων που αντιπροσωπεύουν το 80% της εγκατεστημένης ισχύος το 2023.</p> <p>Το ΤΔΜ επικεντρώνεται στη στήριξη των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Κρήτης, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου. Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας (ΠΕΚ, ΠΕΦ) και στο Δήμο Μεγαλόπολης (ΔΜ) της ΠΕ Αρκαδίας (ΠΕΑ), περιοχές άμεσα εξαρτώμενες από την εξόρυξη και καύση λιγνίτη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. • Στις Περιφέρειες Κρήτης (ΠΚ), Νοτίου Αιγαίου (ΠΝΑ) και Βορείου Αιγαίου (ΠΒΑ), περιοχές άμεσα εξαρτώμενες από την καύση μαζούτ και ντήζελ που σταδιακά θα καταργηθούν. <p>Στις ΠΕΚ, ΠΕΦ, λειτουργούν σήμερα 4 λιγνιτικοί θερμοηλεκτρικοί σταθμοί συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 3750 MW (περίπου το 40% της συνολικής εγκατεστημένης θερμικής ισχύος ή το 20% της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος στο διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας). Η</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΑΜ)
			<p>εκλυόμενη θερμότητα αξιοποιείται για τη θέρμανση κατ' εκτίμηση 100.000 κατοίκων. Οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης λόγω υφιστάμενου ανεπτυγμένου δικτύου μεταφορών και υποδομών εφοδιαστικής αλυσίδας, συγκέντρωσης ιδιαίτερα ελκυστικών τουριστικών προορισμών, δυνατοτήτων ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα, σημαντικού δυναμικού ΑΠΕ (ηλιακή, γεωθερμία, βιομάζα και βιοαέριο), ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων, εκπαιδευτικών και ερευνητικών υποδομών.</p> <p>Στο ΔΜ λειτουργούν επιφανειακά ορυχεία λιγνίτη που τροφοδοτούν δυο θερμικούς σταθμούς της ΔΕΗ, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 600 MW. Η εξόρυξη και οι συναφείς δραστηριότητες προσδιορίζουν καθοριστικά τα μεγέθη της απασχόλησης και το εισόδημα τόσο της ΠΕΑ, όσο και της Περιφέρειας συνολικά.</p> <p>Στα πλεονεκτήματα της περιοχής που μπορούν να της προσδώσουν αναπτυξιακή δυναμική συγκαταλέγονται η εγγύτητά της με την Αθήνα και με σημαντικές πύλες εισόδου της χώρας, η λειτουργία ΒΙ.ΠΕ με προοπτική λειτουργίας Επιχειρηματικού Πάρκου εφοδιαστικής αλυσίδας, σημαντικές τουριστικά περιοχές - αρχαιολογικά μνημεία - πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, αξιόλογο φυσικό περιβάλλον και αγροτικό τοπίο, σημαντικό ενεργειακό παραγωγικό δυναμικό από ΑΠΕ με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης.</p> <p>Η διακοπή της λιγνιτικής δραστηριότητας οδηγεί σε σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις τις επηρεαζόμενες περιοχές, όπου οι κλάδοι Ενέργειας-Εξόρυξης αποτελούν την κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα.</p> <p>Η απολιγνιτοποίηση χωρίς την υλοποίηση αντισταθμιστικών δράσεων, θα επιφέρει στο σύνολο των περιοχών το 2029 μείωση κατά 23% στο ετήσιο ΑΕΠ, 13% στις θέσεις απασχόλησης και 24% στα εισοδήματα από μισθούς, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του 2019. Οι προαναφερθείσες απώλειες δεν είναι ισόρροπα κατανομημένες μεταξύ των Περιφερειών.</p> <p>Στις ΠΚ, ΠΝΑ και ΠΒΑ η σταδιακή κατάργηση των αναποτελεσματικών και πολύ ρυπογόνων Αυτόνομων Σταθμών Ηλεκτροπαραγωγής που</p>

Επιλεγμένος στόχος	Πρόγραμμα	Ταμείο	Αιτιολόγηση της επιλογής στόχου πολιτικής (ή του ειδικού στόχου του ΤΔΜ)
			<p>χρησιμοποιούν μαζούτ και ντίζελ, θα έχει μικρότερο αντίκτυπο στις τοπικές κοινωνίες. Η αστικοποίηση, ο έντονος εποχικός τουρισμός και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής απειλούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή των νησιών. Οι κλάδοι έντασης απασχόλησης είναι το εμπόριο και ο τριτογενής τομέας, με έμφαση στον τουρισμό. Επίσης στην οικονομία των περιοχών συνεισφέρουν ουσιαστικά οι τομείς: γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, αγροδιατροφή, μεταποίηση (κυρίως τροφίμων), με τις θαλάσσιες μεταφορές να έχουν κομβικό ρόλο.</p> <p>Στην ανάπτυξη και υποστήριξη των ανωτέρω τομέων και δραστηριοτήτων ισχυρή είναι η συνεισφορά της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, ενώ εξετάζονται σε συνεργασία και με την Επιτροπή και ειδικές δράσεις «πρασινίσματος» στοχευμένων νησιών (GrECO – Islands στη βάση και της εμπειρίας για την ενεργειακή αυτονόμηση με ΑΠΕ της Τήλου.</p>

2. Επιλογές πολιτικής, συντονισμός και συμπληρωματικότητα

Περίληψη των Επιλογών Πολιτικής και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για κάθε Ταμείο

Επιλογές Πολιτικής ΣΠΙ και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για ΕΤΠΑ

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

Βασικό εργαλείο για την επίτευξη του κεντρικού στόχου θα αποτελέσει η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης η οποία θα καλύπτει όλο του θεματικό εύρος του ΣΠ 1 και θα θέσει τις προτεραιότητες για τον οικονομικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Η συστηματική εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης θα αναδείξει και θα εξειδικεύσει τις ανάγκες και τις ευκαιρίες για συνεργασία της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις, τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημόσιου τομέα και της οικονομίας, την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, με την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

Οι **επιλογές πολιτικής** για την επίτευξη του προαναφερόμενου στόχου είναι οι εξής: i) Ενδυνάμωση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας με βάση τις στρατηγικές επιλογές της Έξυπνης Εξειδίκευσης: Ενδυνάμωση του συστήματος Έρευνας & Καινοτομίας και των μηχανισμών διάχυσης της καινοτομίας – ενίσχυση συμπράξεων ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων, ii) Ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας – Έξυπνη Βιομηχανική Εξειδίκευση: Υποστήριξη των επιχειρηματικών επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη στα πεδία προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης – χορήγηση κινήτρων για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων από επιχειρήσεις – υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης και μη τεχνολογικών καινοτομιών (π.χ. στον τουρισμό και τον πολιτισμό), δημιουργία μηχανισμών στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας (Innovation Agency) και επιτάχυνσης του μετασχηματισμού των ΜμΕ – υποστήριξη για την ανάπτυξη Κέντρων Ικανοτήτων προηγμένων τεχνολογιών ευφυούς και βιώσιμης μεταποίησης, iii) Ενίσχυση της συνδεσιμότητας με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων, iv) Ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου τομέα, v) Παραγωγικές επενδύσεις με έμφαση στην τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα (πράσινος μετασχηματισμός των επιχειρήσεων), vi) Στήριξη του τουριστικού τομέα στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η ψηφιακή τεχνολογία, vii) Παρακίνηση συνεργασιών μεταξύ ΜμΕ (π.χ. με δημιουργία clusters) ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε παγκόσμιες αγορές και αλυσίδες αξίας (διεθνοποίηση), viii) Δημιουργία ενός φιλικού οικοσυστήματος για τις επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών υποστήριξης των ΜμΕ (από φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, Κοινωνικούς Εταίρους κ.λπ.), βελτίωσης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και άρσης των εμποδίων στην επιχειρηματικότητα, ix) Προσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης, και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού, x) άρση των εμποδίων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στο ψηφιακό περιβάλλον/εφαρμογές, ενίσχυση της έρευνας στο πεδίο της αναπηρίας.

Οι ανωτέρω επιλογές πολιτικής αφορούν και στα προγράμματα ΕΕΣ (Interreg) που διαχειρίζεται η χώρα μας, ενώ περιλαμβάνουν και εμβληματικές προτεραιότητες της μακροπεριφερειακής στρατηγικής EUSAIR.

Τα **κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα** είναι τα εξής: 1) Ανάπτυξη της δυναμικότητας του καινοτομικού συστήματος σε παραγόμενα ερευνητικά και καινοτομικά αποτελέσματα και βελτίωση

μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομίας, 2) Αύξηση σε φυσικούς και χρηματικούς όρους των ιδιωτικών επενδύσεων τεχνολογικής και μη τεχνολογικής καινοτομίας, 3) Ανάπτυξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας, της επιχειρηματικότητας ταχείας ανάπτυξης και της πράσινης επιχειρηματικότητας, 4) Βελτίωση των συνθηκών και των μορφών που αφορούν την αξιοποίηση της οικονομίας της Γνώσης, 5) Ανάπτυξη των υποδομών υποστήριξης της καινοτομικής επιχειρηματικότητας (εκκολαπτήρια, επιταχυντές, τεχνολογικά πάρκα), 6) Ανάπτυξη των επιχειρηματικών και καινοτομικών δικτύων και των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών δομών με επικέντρωση σε εστίες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, 7) Ενίσχυση της μεταποίησης και των εγχώριων εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με τη συμμετοχή βιομηχανικών επιχειρήσεων και μέσω της ανάπτυξης εμβληματικών έργων, 8) Εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας σε όλη τη χώρα (συμπεριλαμβανομένων των νησιωτικών περιοχών, μέσω υποθαλάσσιων δικτύων), η υποστήριξη της διάχυσης υπηρεσιών υπερυψηλής ταχύτητας και η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων 5G σε αστικά κέντρα, και βασικούς άξονες οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορικών δικτύων και θαλάσσιων οδών με την απαιτούμενη αναβάθμιση σταθερών δικτυακών υποδομών. 9) Εξασφάλιση αδιάλειπτης πρόσβασης όλων των πολιτών σε υποδομές δικτύου με ταχύτητες λήψης τουλάχιστον 100 Mbps (με δυνατότητα αναβάθμισης στο 1 Gbps) και πρόσβαση βασικών κοινωνικοοικονομικών φορέων σε υποδομές δικτύου με ταχύτητες 1 Gbps. 10) Γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ κατοίκων αστικών κέντρων, ελληνικής περιφέρειας και απομακρυσμένων και νησιωτικών περιοχών με την παροχή σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσης, την αύξηση της χωρητικότητας και την εξασφάλιση διαθεσιμότητας σε ήδη εξυπηρετούμενα νησιά. 11) Δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για ανάπτυξη εφαρμογών έξυπνων πόλεων και ανάπτυξη τεχνολογιών για το διαδίκτυο των αντικειμένων (IoT) 12) Παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες με ταυτόχρονη εξασφάλιση της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων, 13) Διασφάλιση διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών, 14) Προώθηση και διάδοση της τηλεργασίας ώστε να προσεγγιστεί ο μ.ο. της ΕΕ (14%), 15) Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, 16) Ανάπτυξη της αγοράς ψηφιακών προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών, 17) Ανάπτυξη της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών και συμμετοχή των επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας και B2B αγορές, 18) Αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων σε όρους απασχολούμενου ανθρώπινου δυναμικού και πάγιου κεφαλαίου και βελτίωση της παραγωγικότητας σε όρους προστιθέμενης αξίας ανά εργαζόμενο, 19) Δημιουργία ψηφιοποιημένων και φιλικών προς το περιβάλλον βιομηχανικών υποδομών, 20) Κάλυψη των αναγκών σε δεξιότητες στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Επιλογές Πολιτικής ΣΠ2 και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ, το ΕΤΘΑΥ και το ΤΣ

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας βάσει του ΕΣΕΚ αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, τη μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση ενέργειας, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν στην ολοκλήρωση/επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου (κυρίως ΑΠΕ), προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και ενίσχυση ESCOs, στήριξη καταναλωτών για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, επιβολή υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ΑΠΕ (περιλαμβανομένων υπεράκτιων), ανάπτυξη, αναβάθμιση και ψηφιοποίηση υποδομών δικτύων μεταφοράς και διανομής ενέργειας και συστημάτων παρακολούθησης (έξυπνοι μετρητές) και επιλογή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων για

συμμετοχή τελικών καταναλωτών.

Τα σημαντικότερα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι ο περιορισμός της ενεργειακής φτώχειας των νοικοκυριών, η ανάπτυξη ενεργειακών υπηρεσιών, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η ενδυνάμωση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών στη χρήση ΑΠΕ, η μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης και χρήσης πετρελαίου για ηλεκτροπαραγωγή, η βελτίωση επάρκειας ισχύος κι ασφάλειας ηλεκτρικού συστήματος, η βελτίωση διαλειτουργικότητας δικτύου και ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού.

Η πρόληψη κινδύνων και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές αποτελούν επίσης, βασική επιλογή πολιτικής. Οι κύριες επιδιώξεις είναι η αναβάθμιση της ικανότητας εκτίμησης κινδύνων και η βελτίωση άμεσης απόκρισης σε καταστροφές. Οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν στην επιχειρησιακή ενίσχυση των δομών του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Καταστροφών, ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων, απόκτηση σύγχρονου εξοπλισμού και συστημάτων, αναβάθμιση δεξιοτήτων προσωπικού και κινητοποίηση εθελοντικών οργανώσεων, έργα βραχείας αποκατάστασης μετά από μεγάλες καταστροφές και δράσεις διασυνοριακή συνεργασία πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών κινδύνων και ανθεκτικότητας σε καταστροφές. Παράλληλα, θα ενισχυθούν δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης (ιδίως ΑμεΑ/χρόνια πάσχοντες) για θέματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπισης κινδύνων.

Η υιοθέτηση της κυκλικής οικονομίας από επιχειρήσεις και η ενίσχυση της βιομηχανικής συμβίωσης μεταξύ ΜμΕ με προώθηση της κυκλικότητας στις μεθόδους παραγωγής θα οδηγήσει σε αποδοτικότερη διαχείριση πόρων, μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους. Προτεραιότητα αποτελούν η προώθηση της βιοοικονομίας, των υπηρεσιών χρήσης αντί της προμήθειας προϊόντων και των κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων καινοτομίας. Για την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων θα προωθηθούν δράσεις που σχετίζονται με την κυκλική κατανάλωση, την ανακύκλωση και επανάχρηση με αναβάθμιση των σχετικών υποδομών, καθώς και τη χρήση έξυπνων τεχνολογιών. Παράλληλα, θα υλοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για την ανακύκλωση, την κυκλική οικονομία και τον περιορισμό της χρήσης πλαστικών.

Η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπ. θαλάσσιων) αποτελούν βασική επιλογή προκειμένου να διασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση σε επαρκές και καλής ποιότητας νερό, συμπεριλαμβανομένων των απομακρυσμένων και μικρών νησιών. Απαιτούνται αναβάθμιση και ανάπτυξη υποδομών (δίκτυα, αφαλατώσεις, μικρής κλίμακας φράγματα), ενίσχυση δράσεων εξοικονόμησης νερού μέσω νέων τεχνολογιών, ενώ η κάλυψη ελλείψεων νερού θα αντιμετωπιστεί κυρίως με την επανάχρηση νερού κυρίως για άρδευση. Προτεραιότητα αποτελεί η κατάρτιση εθνικού σχεδίου για τη διαχείριση και προστασία συνολικά των υδάτινων πόρων, ενώ η κάλυψη αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων πραγματοποιείται βάσει εθνικού σχεδίου σε οικισμούς α, β, γ προτεραιότητας, καθώς και σε τουριστικές και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές με έμφαση σε μικρά νησιά, συνδυάζοντας και διαχείριση ιλύος.

Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της έχουν στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών και την αποτελεσματικότερη προστασία πληθυσμού και οικοσυστημάτων. Οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν στον εκσυγχρονισμό και ενίσχυση των μηχανισμών και συστημάτων παρακολούθησης, στην εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίων και μελετών διαχείρισης κινδύνου, στη βελτίωση της ενημέρωσης και της ικανότητας παρακολούθησης σχετικών παραμέτρων. Έμφαση θα δοθεί επίσης σε δράσεις βελτίωσης αστικού περιβάλλοντος μέσω πράσινων υποδομών και προώθησης της αειφόρου αστικής κινητικότητας, στην αποκατάσταση επιβαρυσμένων περιβαλλοντικά αστικών χώρων και βελτίωσης της προσβασιμότητας.

Εξίσου σημαντική είναι η προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και του δικτύου NATURA 2000, την αντιμετώπιση ξενικών ειδών, τη βελτίωση οικοσυστημικών υπηρεσιών, την παρακολούθηση και καταγραφή απειλών και αναγκών διαχείρισης, τη βελτιωμένη πρόσβαση σε ΑμεΑ σε περιοχές

φυσικού ενδιαφέροντος. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν οριζόντιες δράσεις στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση και δράσεις ευαισθητοποίησης.

Στον Τομέα της Αλιείας προωθούνται δραστηριότητες (α) ορθολογικής διαχείρισης αποθεμάτων με στόχο την επίτευξη και τη διατήρηση μίας βιώσιμης αλιείας και την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα, (β) στήριξης κατά προτεραιότητα της μικρής παράκτιας αλιείας, του αποτελεσματικού ελέγχου της αλιείας και της αξιοπιστίας των δεδομένων, (γ) προστασίας και αποκατάστασης υδρόβιων οικοσυστημάτων, (δ) βιώσιμης υδατ/γείας, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με σκοπό την προώθηση προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και (ε) που ενισχύουν τη συνεκτικότητα της ΚΑΛΠ με άλλες Πολιτικές της Ένωσης για τις θάλασσες και τους ωκεανούς. Όλα τα ανωτέρω θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και το πλαίσιο προώθησης της γαλάζιας ανάπτυξης ως πυλώνα προτεραιότητας για τη χώρα μας στο πλαίσιο της μακροπεριφερειακής στρατηγικής EUSAIR.

Επιλογές Πολιτικής ΣΠ3 και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ

Στοχεύοντας στη διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και οικονομικά αποτελεσματικής λειτουργίας του τομέα μεταφορών ενισχύεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

Στις οδικές μεταφορές επιδιώκεται η ολοκλήρωση/αναβάθμιση υποδομών του βασικού και αναλυτικού ΔΟΔ στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα, η λειτουργική διασύνδεσή τους, η ολοκλήρωση διασυννοριακών συνδέσεων, η κατασκευή νέων ή/και αναβάθμιση τμημάτων οδικού δικτύου εκτός ΔΟΔ, παρεμβάσεις οδικής ασφάλειας εκτός ΔΟΔ και αξιοποίηση ΤΠΕ και ευφυών συστημάτων μεταφορών.

Η βασική προτεραιότητα στις σιδηροδρομικές μεταφορές είναι η ανάπτυξη ασφαλούς, συνεκτικού, πολυτροπικού και διαλειτουργικού συστήματος υψηλής ποιότητας με την ολοκλήρωση του ΠΑΘΕ/Π, που αποτελεί μέρος του βασικού σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας, την υλοποίηση έργων αναβάθμισης/βελτίωσης του υφιστάμενου δικτύου, την ευρεία εγκατάσταση ηλεκτροκίνησης και συστημάτων ERTMS και την υλοποίηση έργων συνδέσεων με λιμένες ΔΕΔ-Μ.

Η βασική προτεραιότητα στις θαλάσσιες μεταφορές είναι η αναδιάρθρωση του συστήματος μεταφορών προς τα νησιά με έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ τους και με την ηπειρωτική χώρα. Προτεραιότητα επίσης έχουν οι παρεμβάσεις σε επιλεγμένα λιμάνια, σύμφωνα με τις ανάγκες επανασχεδιασμού των ακτοπολιτικών/εμπορευματικών μεταφορών, με την παράλληλη εγκατάσταση συστημάτων και εφαρμογών για την ασφάλεια ναυσιπλοΐας. Οι παρεμβάσεις θα συνδυαστούν με προώθηση της χρήσης καθαρών καυσίμων, την εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων για την περιβαλλοντική διαχείριση και παρακολούθηση των λιμένων, καθώς και τη λειτουργική διαχείριση των υπηρεσιών τους.

Οι επενδύσεις σε συστήματα διαχείρισης ασφάλειας αφορούν και την εναέρια κυκλοφορία, ιδίως εκείνες που προκύπτουν από το σύστημα SESAR, για υφιστάμενα αεροδρόμια.

Βασικές επιλογές στις αστικές μεταφορές είναι η συνέχιση υλοποίησης έργων σε Αθήνα/Θεσσαλονίκη εκτός ΜΕΤΡΟ, η ολοκλήρωση της ανανέωσης του στόλου μέσω οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών δημοσίας χρήσης με μέσα πιο φιλικά προς το περιβάλλον. Η προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας σε περιφερειακά αστικά κέντρα μεγάλου και μεσαίου μεγέθους με υλοποίηση παρεμβάσεων σε μέσα φιλικά προς το περιβάλλον (μέσα σταθερής τροχιάς – προαστιακές συνδέσεις, ποδηλατόδρομοι κ.α.) αποτελεί επίσης μια δυναμική επιλογή πολιτικής.

Οι παραπάνω επιλογές πολιτικής σε συνδυασμό μεταξύ τους αλλά και με εφαρμογή ευφυών συστημάτων μεταφορών θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη ασφαλούς, συνεκτικού, προσβάσιμου σε

όλους πολυτροπικού και διαλειτουργικού συστήματος σιδηροδρομικών, οδικών, θαλασσίων μεταφορών υψηλής ποιότητας, διασυνοριακής κινητικότητας και συνδεσιμότητας με απομακρυσμένες και νησιώτικες περιοχές και στην ενίσχυση των εμπορευματικών μεταφορών και στη βελτίωση της αποδοτικότητας του Τομέα Εφοδιαστικής Αλυσίδας, και τελικά στην ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της χώρας. Επισημαίνεται ότι τα θέματα συνδεσιμότητας θα αντιμετωπιστούν και από τα Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας και την μακροπεριφερειακή στρατηγική EUSAIR συμπεριλαμβάνοντας σχετικές δράσεις ως μέρος ενός ευρύτερου λειτουργικού χώρου.

Επίσης, όλες οι ανωτέρω παρεμβάσεις θα γίνονται με τρόπο που θα εξασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας.

Επιλογές Πολιτικής ΣΠ4 και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ και το - EKT+

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

Η αύξηση της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού και η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσω παρεμβάσεων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τη μείωση της αναντιστοιχίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, με έμφαση στους NEETs 15-29, μακροχρόνια άνεργους, άνεργους με χαμηλό και κοινωνικοοικονομικό, μορφωτικό υπόβαθρο, μετανάστες & δικαιούχους διεθνούς προστασίας και ΑμεΑ, αποτελεί βασική προτεραιότητα. Η αναβάθμιση των υπηρεσιών εξατομικευμένης υποστήριξης, η ενίσχυση των μηχανισμών διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας, η στήριξη της αυτοαπασχόλησης, η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και παρεμβάσεις ανάπτυξης δεξιοτήτων θα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου. Η προώθηση της προσαρμογής αυτοαπασχολούμενων, εργαζομένων και επιχειρήσεων στην αλλαγή και της ενεργού γήρανσης και μέσω παρεμβάσεων συμβουλευτικής και κατάρτισης συνυπολογίζοντας, μεταξύ άλλων, τις απαιτήσεις της ψηφιακής και πράσινης οικονομίας, τίθεται στο επίκεντρο. Για την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση θα επιλεγούν μέτρα εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και προώθησης καινοτόμων μοντέλων λειτουργίας των επιχειρήσεων. Για την αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών στην αγορά εργασίας δύναται να υλοποιηθούν μέτρα ενισχύσεων.

Βασική επιλογή αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της συνάφειας της Εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και της Δια Βίου Μάθησης με την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών ιδιαίτερα σε σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην ενίσχυση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, στη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ΕΕΚ. Επιπλέον, η βελτίωση των επιδόσεων και η ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης τίθενται στο επίκεντρο με έμφαση σε ευάλωτες ομάδες. Η δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών, εξοπλισμού και η διασφάλιση της ποιότητας υπηρεσιών, μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης όλων των βαθμίδων, της ενίσχυσης της αυτονομίας, καθώς και της ολοκλήρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, αποτελούν επίσης προτεραιότητα.

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών και μηχανισμών κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελεί βασική επιλογή με στόχο τον περιορισμό της εισοδηματικής ανισότητας, του κινδύνου φτώχειας του κοινωνικού αποκλεισμού και των έμφυλων και άλλων διακρίσεων. Η διασφάλιση πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, οι δράσεις για την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού και στεγαστικού διαχωρισμού και η ανάπτυξη υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την κοινότητα αποτελούν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό και τη δημιουργία υποδομών κοινωνικής προστασίας, αλλά και αναψυχής, τουρισμού και πολιτισμού που αναμένεται να ενισχύσουν την ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική

καινοτομία.

Στρατηγική επιλογή αποτελεί η προώθηση παρεμβάσεων αποϊδρυματοποίησης και μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας καθώς και η κοινωνική ένταξη για πολίτες περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και μετανάστες & δικαιούχους διεθνούς προστασίας, μέσω της αντιμετώπισης των εις βάρος τους διακρίσεων, της επισφαλούς στέγασης και της ένταξής τους στην εκπαίδευση.

Η θεσμική ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για την ουσιαστική συμμετοχή σε παρεμβάσεις εκπαίδευσης, απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης παραμένει στρατηγική επιλογή.

Η καθολική υγειονομική κάλυψη ως βασική επιλογή απαιτεί την ΠΦΥ επίκεντρο του δικτύου υγείας στη κοινότητα, έμφαση στην πρόληψη, μέριμνα για ευάλωτες ομάδες με συμβολή στην οικονομική – κοινωνική προστασία. Προτεραιότητες αποτελούν επίσης η Ψυχική Υγεία, η αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, οι νέες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας, η προσαρμογή υπηρεσιών, υποδομών και ανθρώπινου κεφαλαίου στις γεωγραφικές, πληθυσμιακές ιδιαιτερότητες, στην ηλεκτρονική υγεία, στην επιστημονική πρόοδο, στην αντιμετώπιση υγειονομικών απειλών. Η ανθεκτικότητα του ΣΥ ενισχύεται με επενδύσεις για την επείγουσα φροντίδα, τις ειδικές κλίνες, τις δομές Δημόσιας Υγείας. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η βελτίωση της διαχείρισης, της διοίκησης των υπηρεσιών, συμβάλλουν στην καθολική πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες σε ένα αποδοτικότερο σύστημα. Η τρέχουσα υγειονομική κρίση αναδεικνύει την προστασία της δημόσιας υγείας, ως θεμέλιο της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και αποτελεί πρόκληση για την ανάπτυξη ανθεκτικότητας.

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (Interreg) θα έχουν επίσης δράσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος.

Επιλογές Πολιτικής ΣΠ5 και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+και το ΕΤΘΑΥ

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων ΟΧΕ και ΤΑΠΤΟΚ θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Ενδεικτικά κριτήρια/χαρακτηριστικά που θα πρέπει να πληρούν οι επιλέξιμες περιοχές είναι η συνάφεια με τον χωροταξικό σχεδιασμό, ο πληθυσμός, η διοικητική, αναπτυξιακή και λειτουργική σημασία του, το επίπεδο εξυπηρέτησης βασικών αναγκών του πληθυσμού, η διαθεσιμότητα ευρυζωνικών συνδέσεων, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή κλπ

Ο προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών θα λαμβάνει υπόψη το χωρικό πρότυπο και τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις του χωρικού σχεδιασμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, θα προκύπτει μετά από έγκαιρη και εκτενή διαβούλευση μεταξύ των συντελεστών κάθε περιοχής. Η επιλογή των περιοχών εφαρμογής είτε θα αναφέρεται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, είτε θα γίνει κατόπιν διαδικασίας ανοικτής πρόσκλησης και αξιολόγησης κατά την υλοποίηση είτε κατόπιν ανάλυσης για τον προσδιορισμό των περιοχών ή των κριτηρίων επιλογής τους.

Προβλέπεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε 4 κατηγορίες περιοχών (Επιλογές Πολιτικής) προάγοντας την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη τους:

1. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού ιστού, τον πολιτισμό και την ασφάλεια. Ως αστικές περιοχές νοούνται:
 - Αστικές περιοχές με πρόβλεψη για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις από τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια
 - Οικιστικές ενότητες (λειτουργικές περιοχές) ή πόλεις που αναπτύσσονται σε μία ή

περισσότερες Δημοτικές Ενότητες και με πληθυσμό > 50.000 κατ.

- Πόλεις-έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων που δεν καλύπτονται από τα παραπάνω, με σημαίνοντα λειτουργικό ρόλο αστικού κέντρου.

Η προτεραιότητα εφαρμογής ολοκληρωμένων στρατηγικών μέσω ΟΧΕ-ΒΑΑ θα δοθεί σε αστικές περιοχές όπου μεταξύ άλλων εντοπίζονται:

- προγραμματισμός επενδύσεων και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα,
- συγκέντρωση ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρηματικού δυναμικού για την ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών
- σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα
- χωρική συγκέντρωση ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, υποβαθμισμένο δομημένο περιβάλλον και χαμηλού επιπέδου υπηρεσίες,
- αναξιοποίητοι, ελεύθεροι ή/και εγκαταλελειμμένοι χώροι και κτίρια (δημόσια ή, υπό προϋποθέσεις, και ιδιωτικά),
- πιέσεις από την κλιματική αλλαγή και σημαντικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

2. Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών (ΟΧΕ, ΤΑΠΤΟΚ) στις ορεινές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Λόγω ιδιαίτερης μορφολογίας θα δοθεί βαρύτητα στην ανάπτυξη των ορεινών, αγροτικών και παράκτιων απομακρυσμένων περιοχών, επιδιώκοντας έτσι την ομαλή σύνδεσή τους στον εθνικό παραγωγικό και οικονομικό χάρτη μέσω ήπιας ανάπτυξής τους. Επιδιώκεται επίσης η ανάπτυξη παράκτιων και εσωτερικών περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας μέσω της ενίσχυσης δραστηριοτήτων της γαλάζιας οικονομίας.

3. Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις νησιωτικές περιοχές και συμπλέγματα νησιών που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αξιοποίηση των προοπτικών τους.

Επιδιώκεται κατά προτεραιότητα η άρση της γεωγραφικής απομόνωσης, η αιεφόρος ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο και η διασφάλιση ποιοτικών συνθηκών διαβίωσης. Για την επίτευξη αυτών δίνεται έμφαση στις επενδύσεις στις υποδομές - ιδιαίτερα λιμενικές - (που δεν προτεραιοποιούνται από το ΣΠ3) για τη διασύνδεση μεταξύ των νησιών, και την εφαρμογή ολιστικών παρεμβάσεων που προωθούν την κυκλική οικονομία, την ενεργειακή και ψηφιακή μετάβαση, την τοπική επιχειρηματικότητα και την ανάδειξή τους ως τουριστικών προορισμών.

4. Ολοκληρωμένες στρατηγικές σε περιοχές που εμφανίζουν χωρική και θεματική συνέχεια, με δυνατότητα αξιοποίησης πλουτοπαραγωγικών πόρων και ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών -πολιτιστικών, τοπικής παραγωγής, τουριστικής δραστηριότητας.

Η συνεργασία διαπεριφερειακών ή τοπικών περιοχών που παρουσιάζουν λειτουργική/χωρική συνέχεια έχει στόχο την προώθηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων που θα επιφέρουν προστιθέμενη αξία στις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες και ενδυνάμωση της ενιαίας πολιτισμικής ταυτότητας.

Δράσεις για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος και την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της χώρας στο πλαίσιο διαπεριφερειακών συνεργασιών και διασυνοριακών σχημάτων θα συμπεριληφθούν και στα πέντε (5) προγράμματα συνεργασίας Interreg στα οποία τη Διαχειριστική Αρχή έχει η χώρα μας.

Και για τους 4 παραπάνω τύπους περιοχών προβλέπεται κατά κανόνα μίγμα παρεμβάσεων σε τομείς όπως: Υποδομές, Κλιματική Αλλαγή, Περιβαλλοντική Ανθεκτικότητα, Οικονομική Ανάπτυξη, Κυκλική Οικονομία, αντιμετώπιση Κοινωνικών Ανεπιθυμητών ιεραρχώντας τις προτεραιότητες και διασφαλίζοντας τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα κάθε σχεδίου καθώς και την αποτελεσματική υλοποίηση και βιωσιμότητά του. Ειδική μέριμνα θα ληφθεί για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και της κλιματικής αλλαγής και την αύξηση της κοινωνικής,

οικονομικής και περιβαλλοντικής ανθεκτικότητας λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της Εδαφικής Ατζέντας και της Χάρτας της Λειψίας.

Στόχος είναι να διασφαλίζεται συμπληρωματικότητα και για τα 3 εργαλεία - ΟΧΕ, ΟΧΕ/ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ- ενσωματώνοντας συνέργειες/καινοτομία/αειφορία αξιοποιώντας όλους τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και όλα τα διαθέσιμα αναπτυξιακά εργαλεία καθώς και των διαπεριφερειακών, διακρατικών και διασυνοριακών συνεργασιών.

Η εφαρμογή των εργαλείων των χωρικών στρατηγικών έχουν εφαρμογή και μπορούν να αναδείξουν ευρύτερους λειτουργικούς χώρους, όπως στη μακροπεριφερειακή στρατηγική Αδριατικής-Ιονίου (EUSAIR) όπου συντονισμένες δράσεις μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ των χωρών και περιφερειών συμβάλλοντας στην αναγνώριση της προστιθέμενης αξίας της εφαρμογής της EUSAIR.

Επιλογές Πολιτικής Ειδικού Στόχου ΤΑΜ και των κύριων Αναμενόμενων Αποτελεσμάτων

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατ' εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Ειδικότερα, οι επιλογές πολιτικής στον ΕΣ για το ΤΑΜ επικεντρώνονται τον τομέα της Ενέργειας και τη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης, την αναδιάρθρωση ενεργειακής ταυτότητας με επενδύσεις σε μονάδες ΑΠΕ ώριμων τεχνολογιών, στον τομέα της Έρευνας & Καινοτομίας κυρίως μέσω Τεχνολογικής ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων διεθνούς εμβέλειας, στο τομέα ΜμΕ και Βιομηχανίας ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, στον τομέα προστασίας οικοσυστημάτων και φυσικού περιβάλλοντος, στην αποκατάσταση ορυχείων και αλλαγή χρήσεων γης, στην ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος την ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού καθώς και την ανάπτυξη υποστηρικτικών ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών ευφυούς πόλης.

Τα κύρια επιδιωκόμενα αποτελέσματα αφορούν: τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε νέες ειδικότητες με αξιοποίηση τοπικού εργατικού δυναμικού και προσέλκυση νέου, την αύξηση ΑΕΠ με ίδρυση νέων ΜμΕ στον κύκλο εφοδιαστικής αλυσίδας και στην παραγωγή εξοπλισμού και υλικών, την ενίσχυση ερευνητικών κέντρων και εμβληματικών επενδύσεων σε τομείς υψηλής τεχνολογίας, δημιουργία εκκολαπτηρίων και νεοφυών επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, την αύξηση ποσοστού παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, τη προσέλκυση «πράσινων» επιχειρήσεων μέσω δημιουργίας βιομηχανικών ζωνών και επιχειρηματικών πάρκων, προσέλκυση επενδύσεων στην κυκλική οικονομία, ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω αποκατάστασης εδαφών και αναπροσαρμογής χρήσεων γης, προστασία και αξιοποίηση ενεργειακής βιομηχανικής κληρονομιάς, προώθηση της απασχόλησης μέσω αναβάθμισης ή απόκτησης δεξιοτήτων στο νέο τμήμα οικονομικών δραστηριοτήτων, μείωση του αστικού ενεργειακού αποτυπώματος, ανάπτυξη έξυπνων κλιματικά ουδέτερων πόλεων, ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών δικτύων.

Οι δράσεις που σχεδιάζονται, αναμένονται να επιφέρουν κλιμακούμενες επιπτώσεις:

(α) βραχυπρόθεσμες (αντιμετώπιση άμεσων κοινωνικών επιπτώσεων από την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων),

(β) μεσοπρόθεσμες (οικονομική αναδιάρθρωση μέσω προσέλκυσης επενδύσεων ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας, αποκατάστασης γαιών λιγνιτικών πεδίων, εναλλακτικών χρήσεων θερμοηλεκτρικών σταθμών, έργων υποδομής, δράσεων νέων οικονομικών κατευθύνσεων όπως η οικονομία υδρογόνου, ανάπτυξης δομών προώθησης της τεχνολογίας και της καινοτομίας,

ανάπτυξης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού κλπ),

(γ) μεσο-μακροπρόθεσμες (προσέλκυση μεγάλων επενδύσεων σε νέους τομείς, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, η βιομηχανία μηχανικών κατεργασιών, ανάπτυξη και εφαρμογή νέων υλικών κλπ, αξιοποίηση ειδικοτήτων από τον υπεργολαβικό μηχανισμό της ΔΕΗ, συνέχιση έργων αποκατάστασης γαιών των λιγνιτικών πεδίων).

Η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων του Invest EU θα στηρίξει περαιτέρω τον οικονομικό μετασχηματισμό που επιχειρείται στις επηρεαζόμενες από την απολιγνιτοποίηση περιοχές, με τη χρηματοδότηση επενδύσεων που κατά προτεραιότητα θα εστιάζουν στους τομείς της καθαρής ενέργειας, της πράσινης τεχνολογίας και της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

Συντονισμός, Οριοθέτηση και Συμπληρωματικότητα μεταξύ των Ταμείων

Στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 επιδιώκεται περαιτέρω ενισχυμένος συντονισμός μεταξύ όλων των Ταμείων/ Μέσων και των λοιπών Ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου βεβαίως και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που παρουσιάζει υψηλή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το ΕΣΠΑ.

Η συμπληρωματικότητα των Ταμείων διασφαλίζεται με ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων/ΓΓΔΕ&ΕΣΠΑ και ειδικότερα της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ), που έχει την ευθύνη για το συντονισμό κατάρτισης της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) και την υποβολή της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Προς ενίσχυση της ικανότητας συντονισμού και συμπληρωματικότητας, με την υπ. αριθμ.Υ5/Β²/12-2-2020 Απόφαση του Πρωθυπουργού, συγκροτήθηκε Επιτροπή Σχεδιασμού για τον συντονισμό της κατάρτισης του ΕΣΠΑ 2021- 2027, προκειμένου να λαμβάνει αποφάσεις σε πολιτικό επίπεδο και να διασφαλίζονται η αλληλοτροφοδότηση επί των προβλεπόμενων στρατηγικών και παρεμβάσεων όλων των τομέων πολιτικής και η συνεκτική στρατηγική για τη χώρα με τη συνδρομή όλων των Ταμείων. Στην Επιτροπή Σχεδιασμού, μετέχει ως Πρόεδρος ο Υφυπουργός Ανάπτυξης καθώς και οι ΓΓ και ΕΓ οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα σχεδιασμού των τομειακών πολιτικών του κάθε Υπουργείου κ.α.

Θεσμοθετείται επιπλέον η λειτουργία, σε ετήσια βάση, συντονιστικού οργάνου με αντικείμενο τον προγραμματισμό των προτεραιοτήτων των τομέων πολιτικής και των περιφερειών, και το σχεδιασμό της χρηματοδότησής τους από τα προγράμματα. Στο συντονιστικό όργανο, το οποίο λειτουργεί υπό την ευθύνη του ΓΓΔΕ και ΕΣΠΑ συμμετέχουν ΔΑ, Επιτελικές, Περιφέρειες, κ.α. φορείς. Η ΕΑΣ αναλαμβάνει την παρακολούθηση της υλοποίησης του συνολικού σχεδίου δράσης και την αποτελεσματική εφαρμογή του.

Βασικό επίσης μηχανισμό διαβούλευσης, συντονισμού και συνεργασίας θα αποτελέσουν τα Θεματικά Δίκτυα στα οποία μετέχουν εκπρόσωποι των ΔΑ, των Επιτελικών Δομών, των κοινωνικοοικονομικών εταίρων και των μεγάλων δικαιούχων κατά περίπτωση.

Ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα μεταξύ:

- του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ και ΕΣΠΑ διασφαλίζεται μέσω της συμμετοχής των ΓΓ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης στην Επιτροπή Σχεδιασμού, ενώ θα καθοριστεί περαιτέρω συνεργασία της ΕΥΔ ΠΑΑ, της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και των Επιτροπών Παρακολούθησης
- των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΜΕ, επιτυγχάνεται μέσω διαρκούς

παρακολούθησης των αναγκών και συνεργασίας της ΕΑΣ με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής καθώς επίσης και στο πλαίσιο των Επιτροπών Παρακολούθησης.

Περαιτέρω η οριοθέτηση ανά ΣΠ προσδιορίζεται ως εξής:

Στόχος Πολιτικής 1:

Οι παρεμβάσεις θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και θα συνδυαστούν με παρεμβάσεις από το ΕΚΤ+ για την προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στη διαδικασία οικονομικού μετασχηματισμού και βιομηχανικής μετάβασης.

Οι παρεμβάσεις θα χρηματοδοτούνται κατά κανόνα από τα Τομεακά Προγράμματα. Ποσοστό της τάξης του 20 % των πόρων θα κατανεμηθεί δυνητικά στα ΠΕΠ. Αν αυτό κριθεί σκόπιμο από τα περιφερειακά προγράμματα θα χρηματοδοτηθούν και τοπικού χαρακτήρα ερευνητικές υποδομές μικρού π/υ, δράσεις ΤΠΕ μικρού προϋπολογισμού, ενισχύσεις ΜΜΕ, που θα εξυπηρετούν την περιφερειακή διάσταση των στρατηγικών για την Έξυπνη Εξειδίκευση, και ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των δράσεων ενισχύσεων ΜΜΕ οριζόντιου χαρακτήρα, θα γίνεται κατά κανόνα στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΠΑΝΕΚ για καλύτερο συντονισμό αυτών.

Θα εξεταστεί δε περαιτέρω κατά την υλοποίηση και πρόβλεψη δέσμευσης συγκεκριμένου ποσοστού στο πλαίσιο των κεντρικών προκηρύξεων του ΕΠΑΝΕΚ για χρηματοδότηση επενδύσεων μόνο από επιχειρήσεις κάθε Περιφέρειας στη βάση των στρατηγικών RIS3 της και με βάση κλειδα κατανομής.

Συνέργειες εντοπίζονται μεταξύ:

α) ΤΔΜ για κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών των ΜμΕ και για υλοποίηση δράσεων προσαρμογής και αναβάθμισης των δεξιοτήτων και βιομηχανικής μετάβασης.

β) ΕΤΘΑΥ και ΕΓΤΑΑ για προώθηση αλυσίδων αξίας με σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα. Στόχος η δικτύωση και το clustering επιχειρήσεων της πρωτογενούς παραγωγής με μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα με το LEADER για προώθηση τοπικής επιχειρηματικότητας και του τουρισμού.

Στόχος Πολιτικής 2:

Το Ταμείο Συνοχής θα χρηματοδοτήσει κατά κανόνα τις παρεμβάσεις εθνικής κλίμακας, στρατηγικής σημασίας ή με διαπεριφερειακό χαρακτήρα. Το ΕΤΠΑ θα χρηματοδοτήσει όλες τις υπόλοιπες παρεμβάσεις κυρίως περιφερειακής κλίμακας.

Από τα Περιφερειακά Προγράμματα θα χρηματοδοτηθούν κυρίως παρεμβάσεις επεξεργασίας λυμάτων, αποχέτευσης, πρόσβασης σε πόσιμο νερό, βιώσιμης διαχείρισης νερού, πράσινες υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων, μικρού μεγέθους αντιπλημμυρικά έργα, τοπικά έργα αποθήκευσης ενέργειας και έργα εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια. Τα τομεακά Προγράμματα θα χρηματοδοτήσουν δράσεις εθνικής ή στρατηγικής σημασίας συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνου και της βιοποικιλότητας, έργα εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες, προμήθεια εξοπλισμού πολιτικής προστασίας, στοχευμένα αντιπλημμυρικά έργα, δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού και έργα οριζόντιου χαρακτήρα. Για τις παρεμβάσεις που προάγουν τη βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα, το τομεακό Πρόγραμμα για τις μεταφορές θα επικεντρωθεί στη χρηματοδότηση δράσεων σε μέσα

σταθερής τροχιάς.

Συνέργειες εντοπίζονται με:

α) το ΕΤΘΑΥ, το οποίο θα συμβάλει στην θαλάσσια και παράκτια βιοποικιλότητα με στόχο την προστασία και την αποκατάσταση υδρόβιων οικοσυστημάτων, δράσεις βιώσιμης αλιείας και δράσεις υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με στόχο το μετριασμό της περιβαλλοντικής και κλιματικής αλλαγής καθώς και δράσεις για διασφάλιση ασφαλών, προστατευμένων, καθαρών θαλασσών που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση

β) το ΕΓΤΑΑ στη μείωση της χρήσης φυσικών πόρων και βιώσιμης διαχείρισής τους, προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στη γεωργία και στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για γεωργική χρήση, στη διατήρηση της βιοποικιλότητας στον αγροτικό χώρο και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

γ) το ΤΔΜ για τις δράσεις που αφορούν στη δίκαιη μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών και σχετίζονται με τον τομέα της ενέργειας, με την προστασία και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και του περιβάλλοντος.

Στόχος Πολιτικής 3:

Όλες οι παρεμβάσεις χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Το ΤΣ θα εστιάσει σε παρεμβάσεις εθνικής ή/ και διαπεριφερειακής κλίμακας, στο βασικό Δίκτυο ΔΕΔ –Μ ενώ οι υπόλοιπες παρεμβάσεις θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Από τα ΠΕΠ θα χρηματοδοτηθούν κυρίως έργα εκτός ΔΕΔ-Μ ,έργα οδικής ασφάλειας , λιμενικά έργα σε λιμάνια πλην των 10 μεγάλων Περιφερειακών Λιμανιών και παρεμβάσεις αστικής κινητικότητας τοπικής κλίμακας .

Το Τομεακό Πρόγραμμα θα εστιάσει σε έργα του βασικού και αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, έργα υποδομών και μέσων των συστημάτων αστικών μεταφορών.

Στόχος Πολιτικής 4

Οι δράσεις που προωθούν την παροχή ισότιμης πρόσβασης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και κατάρτισης εμπίπτουν στον ΣΠ4. Δράσεις που υποστηρίζουν την έρευνα και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΣΠ1.

Οι επενδύσεις στον τομέα της υγείας και της μακροχρόνιας φροντίδας υπό τον ΣΠ4, επικεντρώνονται στη βελτίωση της πρόσβασης σε δομές υγειονομικής περίθαλψης, λαμβάνοντας υπόψη και τις ανάγκες των περιθωριοποιημένων ατόμων, και διακρίνονται από λοιπές παρεμβάσεις με στοιχεία καινοτομίας στο πεδίο της RIS όπου θα υποστηριχθούν υπό τον ΣΠ1.

Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης ή άλλης εδαφικής ανάπτυξης, οι επενδύσεις για την αντιμετώπιση της κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων ατόμων σε υποβαθμισμένες αστικές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές δύνανται να προγραμματιστούν εφόσον απαιτηθεί υπό τον ΣΠ5 με τη χρήση των εδαφικών εργαλείων.

Κατά κανόνα οι πόροι για τον ΣΠ4 κατανέμονται:

Στα Περιφερειακά Προγράμματα προκειμένου να καλυφθούν :

- οι ανάγκες υποδομών για την αγορά εργασίας, την υγεία, την εκπαίδευση και δια βίου μάθηση, την κοινωνική πρόνοια και την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, αλλά και για τον τουρισμό και τον πολιτισμό στο πλαίσιο της συμβολής στην κοινωνικοοικονομική ανάκαμψη
- οι δράσεις καταπολέμησης της φτώχειας, της ενεργού και ισότιμης κοινωνικοοικονομικής ένταξης, της προώθησης της ισότητας και της ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες .

Σε Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, για τη χρηματοδότηση δράσεων σχετικά με την βελτίωση στην πρόσβαση στην απασχόληση όλων των ατόμων, τον εκσυγχρονισμό των θεσμών της αγοράς εργασίας, τη βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθηση καθώς και με πιλοτικό/μεταρρυθμιστικό χαρακτήρα σε όλο το πεδίο εφαρμογής.

Συμπληρωματικά, θα χρηματοδοτηθούν από:

α) το ΤΑΜΕ δράσεις που επικεντρώνονται στην βραχυχρόνια πρώτη ένταξη (υποδοχή)

β) το ΕΤΘΑΥ δράσεις ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και βελτίωσης συνθηκών εργασίας σε τομείς ΚΑΛΠ και Γαλάζιας Ανάπτυξης.

γ) το ΕΓΤΑΑ παρεμβάσεις για την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης, τη μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές. Απαραίτητες δε κρίνονται συνδυαστικές δράσεις που δύναται να αφορούν τη στήριξη νέων αγροτικών επιχειρήσεων, την ενίσχυση δεξιοτήτων, την εγκατάσταση των νέων γεωργών και την ενίσχυση των γεωργο-περιβαλλοντο-κλιματικών μέτρων.

Στόχος Πολιτικής 5

Υποστηρίζει την εφαρμογή ολοκληρωμένων εδαφικών στρατηγικών αξιοποιώντας όλα τα είδη παρέμβασης (από όλους τους ΣΠ) και θα χρηματοδοτηθεί από τα ΠΕΠ και το Τομεακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας. Το ΕΤΠΑ θα αποτελέσει το βασικό Ταμείο χρηματοδότησης και το ΕΚΤ+ θα χρηματοδοτήσει τις δράσεις για την κοινωνική ένταξη, στήριξη της απασχόλησης κλπ. Το ΕΤΘΑΥ υποστηρίζει την εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε αλιευτικές περιοχές στο πλαίσιο εφαρμογής Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης. Το ΕΓΤΑΑ μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ θα συμβάλει σημαντικά και σε συνέργεια με το ΕΣΠΑ στην ενδυνάμωση και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών με την εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων τύπου LEADER.

Συμπληρωματικότητα μεταξύ των Ταμείων που καλύπτονται από το ΕΑΠΑ, το ΤΕΑ, το ΤΑΜΕ και το ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ – ΜΔΣΘ και άλλων Ενωσιακών Μέσων

Η συμπληρωματικότητα με τα υπόλοιπα Ενωσιακά μέσα επιδιώκεται προκειμένου να επιτευχθεί μέγιστη συνέργεια και αποτελεσματικότητα στο πλαίσιο υλοποίησης κεντρικών Ευρωπαϊκών επιλογών και πολιτικών όπως η «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», «η Κοινή Πολιτική Ασφαλείας και Άμυνας», η «Στρατηγική για Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Πολιτική και στρατηγικές αλυσίδες αξίας», το «Πρόγραμμα για τη Ψηφιακή Ευρώπη», «Πρόγραμμα για την Ενιαία Αγορά», καθώς και το Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης.

Αναλυτικότερα εντοπίζονται συμπληρωματικότητες με τα εξής Ενωσιακά Μέσα:

- **ΕΤΠΑ με :**

α) το HORIZON EUROPE που αντιμετωπίζει τα θέματα των Global Challenges και European Industrial Competitiveness,

β) το Invest EU,

γ) το Πρόγραμμα Ψηφιακής Ευρώπης,

δ) το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Βιομηχανικής Ανάπτυξης στον τομέα της Άμυνας (EDIDP),

ε) το Πρόγραμμα ενιαίας αγοράς που διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ στις αγορές καθώς και ειδικότερα μέσα όπως το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα στήριξης του Διαστημικού τομέα, το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»,

στ) με το πρόγραμμα LIFE για δράσεις που σχετίζονται την περιβαλλοντική προστασία και τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας και ειδικά τα ολοκληρωμένα έργα και τα έργα Στρατηγικού ενδιαφέροντος.

- **ΕΤΠΑ και Τ.Σ. με :**

α) το Πρόγραμμα «Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility – CEF) που εξυπηρετούν την ανάπτυξη του TEN-T δικτύου και στις συνδέσεις προς αυτό,

β) Το InvestEU,

γ) με το πρόγραμμα LIFE για δράσεις που σχετίζονται την περιβαλλοντική προστασία και τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας και ειδικά τα ολοκληρωμένα έργα και τα έργα Στρατηγικού ενδιαφέροντος.

- **ΕΚΤ+ με :**

α) το Invest EU,

β) το HORIZON EUROPE,

γ) το Erasmus,

δ) το Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ όπου το ΕΚΤ+ θα συνεχίσει να στηρίζει τα μέτρα που λαμβάνονται σε προηγούμενα στάδια και προληπτικά, ενώ το ΕΤΠ θα παραμείνει ένα ταμείο ενεργοποίησης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης εκτός του ΠΔΠ,

ε) το Πρόγραμμα Ψηφιακή Ευρώπη για ψηφιακές δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη των τεχνολογιών αιχμής, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι υπολογιστές υψηλής απόδοσης και η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο,

στ) σκέλος επιμερισμένης διαχείρισης και το σκέλος άμεσης διαχείρισης EaSI,

ζ) το Health programme.

- **ΤΑΜ με**

α) το μηχανισμό INVEST EU για τις μεγάλες επενδυτικές παρεμβάσεις στον ενεργειακό (ΑΠΕ, Αποθήκευση ενέργειας, Βιομάζα) και βιομηχανικό τομέα στις περιοχές που επηρεάζονται από την απολιγνιτοποίηση,

β) με το HORIZON EUROPE σε θέματα νέων ενεργειακών τεχνολογιών όπως οι τεχνολογίες Υδρογόνου, βιώσιμης γεωργικής παραγωγής, τεχνολογίες περιβάλλοντος,

γ) με το LIFE για δράσεις που σχετίζονται την περιβαλλοντική προστασία και τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας.

- **ΕΤΘΑΥ** με

α) το INVEST EU σε μεγάλες επενδυτικές δράσεις στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών και σε δράσεις βιώσιμης ανάπτυξης των παράκτιων περιοχών,

β) το HORIZON EUROPE για δράσεις ανάπτυξης νέων τεχνολογιών προστασίας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, ιχθυοαλιείας αλιευμάτων και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των αλιευτικών επιχειρήσεων και των αγορών και

γ) το LIFE ειδικά για δράσεις σχεδιασμού και πιλοτικών εφαρμογών προστασίας της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

- **ΤΕΑ** με

α) το HORIZON EUROPE αλλά και με το EDIDP για τις παρεμβάσεις ανάπτυξης τεχνολογιών κυβερνοασφάλειας και άλλων τεχνολογιών που αναπτύσσονται για τη διαχείριση κρίσεων και προστασίας της ασφάλειας του Πολίτη και

β) τις συντονισμένες δράσεις FRONTEX

- TAME με το HORIZON EUROPE για δράσεις κοινωνικής καινοτομίας για την ένταξη, προστασίας δημοσίας υγείας και τεχνολογιών ταυτοποίησης,
- ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ – ΜΔΣΘ

α) το HORIZON EUROPE και

β) το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Βιομηχανικής Ανάπτυξης στον Τομέα της Άμυνας, στην ανάπτυξη τεχνολογιών τηλε-επιτήρησης και κυβερνοασφάλειας και σε άλλες τεχνολογίες που αναπτύσσονται για τη προστασία των συνόρων.

3. Συνεισφορά στην εγγύηση από τον προϋπολογισμό στο πλαίσιο του μηχανισμού InvestEU με αιτιολόγηση

Πίνακας 2: Μεταφορά στον μηχανισμό InvestEU

	Κατηγορία περιφερειών*	Σκέλος 1 (Βιώσιμες Υποδομές) (α)	Σκέλος 2 (έρευνα, καινοτομία & ψηφιοποίηση) (β)	Σκέλος 3 (MME) (γ)	Σκέλος 4 (Κοιν. Επενδ. & Δεξιότητες) (δ)	Ποσό (στ)=(α)+(β)+(γ)+(δ)- (ε)
ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες			177.789.419		177.789.419
	Μετάβασης			51.244.151		51.244.151
	Υποσύνολο ΕΤΠΑ			229.033.570		229.033.570
ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες			90.741.868		90.741.868
	Μετάβασης			26.154.481		26.154.481
	Υποσύνολο ΕΚΤ+			116.896.349		116.896.349
ΣΥΝΟΛΑ ΕΤΠΑ-ΕΚΤ-Τ.Σ.- JUST				345.929.919 €		345.929.919
ΕΤΘΑΥ						
Σύνολο				345.929.919 €		345.929.919

Κατά τη διάρκεια της κρίσης μετά το 2008, δημιουργήθηκε ένα μεγάλο επενδυτικό κενό στην Ελληνική οικονομία, που προσδιορίζεται σε διάφορες μελέτες μεταξύ 77 και 100δισ ευρώ. Ενδεικτικά, οι ετήσιες επενδύσεις το 2018 μειώθηκαν αισθητά, και ανήλθαν μόλις στο 11,11% του ΑΕΠ από το 26% που ήταν το 2007, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό έναντι του 20,5% του μέσου Ευρωπαϊκού όρου για το ίδιο έτος (2018).

Το INVEST EU δημιουργήθηκε για να διευκολύνει τη συγκέντρωση και το συντονισμό των Ευρωπαϊκών εργαλείων χρηματοδότησης (European Fund for Strategic Investments- EFSI, Loan Guarantee Facility under COSME, Innovfinequity- εργαλείο ΕΕ και ΕΤΕ στο πλαίσιο του Horizon 2020 κλπ.) και μπορεί να συνεισφέρει οριζόντια στην ανάπτυξη του ΑΕΠ μέσω κινητοποίησης επενδυτικών κεφαλαίων. Ουσιαστικά μπορεί να συμβάλει τόσο στη κινητοποίηση των πόρων όσο και στη επίτευξη Εθνικών στρατηγικών που συνδέονται με τους στόχους πολιτικής του ΕΣΠΑ.

Η αξιοποίηση του Εθνικού Σκέλους του Invest EU στοχεύει στην παροχή ενός ολοκληρωμένου φάσματος χρηματοδοτικών εργαλείων στην επιχειρηματική αγορά τα οποία αφενός θα είναι συμπληρωματικά μεταξύ τους αφετέρου δε, θα συνεργούν με τα προγράμματα επιχειρηματικών ενισχύσεων με τη μορφή επενδύσεων του ΕΤΠΑ. Ενδεικτικά ως τέτοια αναφέρονται ειδικά δανειοδοτικά προγράμματα για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις, εγγυοδοτικά εργαλεία, κεφαλαιουχικά εργαλεία μικροχρηματοδοτήσεων, εργαλεία χρηματοδότησης ΣΔΙΤ και άλλα σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής μηχανικής κάτω από το συντονισμό της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας και συνδεδεμένα με τους στόχους πολιτικής του ΕΣΠΑ.

Στο INVEST EU θα κατευθυνθούν πόροι ύψους 345.929.919€ εκατ. ευρώ τα οποία προέρχονται από το ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+).

Το INVEST EU θα επικεντρωθεί σε δράσεις του Σκέλους Πολιτικής 3 «ΜΜΕ».

Ειδικότερα, σε συνέργεια με τις δράσεις του ΣΠ1, το INVEST EU θα κατανεμηθεί βάσει των Ειδικών Στόχων που συνδέονται πρωτίστως με την επίτευξη των Εθνικών Στρατηγικών όπως είναι η μετάβαση προς τη Βιομηχανία 4.0 και την ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών εργαλείων για τις επιχειρήσεις με στόχο να μοχλεύσουν αντίστοιχους πόρους από την ΕΙΒ, τη τραπεζική αγορά και τον ιδιωτικό τομέα.

Η διαχείριση των πόρων του INVEST EU θα γίνει από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα σε συνεργασία με διεθνές Αναπτυξιακό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα που καλύπτει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις όπως αυτές ορίζονται στο κανονισμό του INVEST EU Το σχήμα αυτό υπό την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, θα λειτουργήσει ως ενδιάμεσος Χρηματοπιστωτικός Φορέας για τους Εθνικούς πόρους όπως προβλέπεται από τον σχετικό κανονισμό. Υπό το συντονισμό της ΕΑΣ, ο ίδιος Φορέας, θα αναλάβει την επιπλέον κινητοποίηση πόρων από το μη κατανεμημένο ποσό του INVEST EU υπό τη διαχείριση της ΕΙΒ και άλλους πόρους της ΕΙΒ και διεθνών χρηματοπιστωτικών Αναπτυξιακών Τραπεζών (EBRD, BSTB, KFW κλπ.) καθώς και του συμβουλευτικού κόμβου του INVEST EU.

4. Μεταφορά μεταξύ κατηγοριών περιφερειών με αιτιολόγηση

Πίνακας 3: Μεταφορά μεταξύ κατηγοριών περιφερειών

Κατηγορία περιφέρειας	Κονδύλιο ανά κατηγορία περιφέρειας ¹	Μεταφορά προς:	Ποσό μεταφοράς	Ποσοστό του αρχικού κονδυλίου που μεταφέρθηκε	Κονδύλιο ανά κατηγορία περιφέρειας μετά τη μεταφορά
(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ζ) = (δ)/(β)	(η) = (β) - (δ)
Λιγότερο αναπτυγμένες	14.640.639.289	Περισσότερο αναπτυγμένες			12.734.881.913
		Μετάβασης	1.905.757.376	13,02	
Περισσότερο αναπτυγμένες		Λιγότερο αναπτυγμένες			
Μετάβασης	1.764.811.009	Λιγότερο αναπτυγμένες			3.670.568.385

Η αρχική κατανομή των πόρων μεταξύ των Περιφερειών ΛΑΠ/ MET είναι αναντίστοιχη με το δυναμικό και τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά την επόμενη περίοδο στις 2 Περιφέρειες μετάβασης. Ενδεικτικά μεγέθη των πληθυσμιακών, οικονομικών, διαρθρωτικών, κοινωνικών και αναπτυξιακών χαρακτηριστικών μεταξύ των Περιφερειών ΛΑΠ/ MET, αναδεικνύουν το πλήθος και την ένταση των αναγκών αλλά και του δυναμικού των Περιφερειών μετάβασης.

Στην Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνεται το 35 % του πληθυσμού και καταγράφεται (2017) το 47% του ΑΕΠ, το 36% της απασχόλησης, το 27% του πλήθους των επιχειρήσεων και το 65% του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων της χώρας. Ο μέσος όρος (2015-2019) της ανεργίας είναι 21,32 %, ακριβώς ίσος με το εθνικό ποσοστό και πολύ υψηλός συγκριτικά με όλες τις χώρες της ΕΕ. Απο τα ανωτέρω εύλογα εκτιμάται πως το πραγματικό επίπεδο ευημερίας του πληθυσμού είναι κατώτερο του διαφανόμενου από το κριτήριο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Οι συνέπειες της ύφεσης λόγω της πανδημίας εκτιμώνται πως είναι ιδιαίτερα έντονες στην Περιφέρεια Αττικής καθώς εμφανίζει μεγάλη εξάρτηση από τους κλάδους του εμπορίου και του τουρισμού που πλήττονται ιδιαίτερα.

Στην Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνεται επίσης (με πολύ μεγαλύτερη ένταση από πολλές ευρωπαϊκές χώρες) πολύ μεγάλο τμήμα των οικονομικών και τεχνικών υποδομών της χώρας. Η υπερσυγκέντρωση έχει σαν αποτέλεσμα η αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας Αττικής να είναι απολύτως καθοριστική για ολη την ελληνική οικονομία, τις παραγωγικές δυνατότητές της, τις περιβαλλοντικές επιδόσεις, την κοινωνική συνοχή και την ένταξη ευπαθών ομάδων στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Η υψηλή πυκνότητα πληθυσμού και τα μεγάλα μεγέθη τουριστικής δραστηριότητας προκαλούν αυξανόμενες πιέσεις στα συστήματα υποδομών και δημιουργούν διευρυνόμενες ανάγκες μεγέθυνσης και εκσυγχρονισμού τους. Η μεγάλη συγκέντρωση ερευνητικών και οικονομικών υποδομών προσφέρει την ευκαιρία αξιοποίησής τους, ώστε να λειτουργήσουν ως κρίσιμοι επιταχυντές για το μετασχηματισμό του παραγωγικού συστήματος και τη διάχυση των ωφελειών σε όλο τον οικονομικό

¹ Αρχικό κονδύλιο ανά κατηγορία περιφέρειας, όπως ανακοινώθηκε από την Επιτροπή μετά τις μεταφορές που αναφέρονται στους πίνακες 2-4, ισχύει μόνο για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+.

ιστό της χώρας.

Η σε υψηλό βαθμό συγκέντρωση πληθυσμών που ζούν σε συνθήκες φτώχειας, που αναζητούν εργασία, οικονομικών μεταναστών και προσφύγων, δημιουργεί επιπρόσθετα μια πολύ πειστική ανάγκη διαρθρωτικών και ενεργητικών πολιτικών για την ομαλή και ασφαλή κοινωνική ένταξη και είσοδο στην αγορά εργασίας. Ιδιαίτερα μετά την κρίση της πανδημίας covid-19, αναδεικνύονται ακόμα περισσότερο οι σχετικές ανάγκες σε κοινωνικές υποδομές και στην παροχή στοχευμένων και ποιοτικών υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου καταγράφει μέσο όρο (2014-2018) του δείκτη κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ ίσο με 76 (ΕΕ-27 = 100) έναντι 69,4 της χώρας. Ευρίσκεται επομένως οριακά άνω του κατωφλίου για την κατάταξη της ως μεταβατική Περιφέρεια και η επίδοση της είναι κατά 10 % μόνο ανώτερη του εθνικού μέσου όρου .Το ποσοστό του μη ενεργού πληθυσμού των ηλικιών 18-24 είναι της τάξης του 40 % (2018), που είναι η χειρότερη επίδοση μεταξύ των 13 Περιφερειών.

Η πολύ υψηλή εξάρτηση της οικονομίας των νησιών από τον τουρισμό καθιστά ευάλωτες τις τοπικές οικονομίες στις διακυμάνσεις των παγκόσμιων τουριστικών ροών. Η αρνητική αυτή συνθήκη αποκτά ιδιαίτερη ένταση την τρέχουσα περίοδο της παγκόσμιας κρίσης λόγω πανδημίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο η ανάγκη διεύρυνσης και διαφοροποίησης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος όσο και η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας για να επιτευχθεί η ανθεκτική και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου με κύριο χαρακτηριστικό την πολυνησιωτικότητα παρουσιάζει επίσης ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως το μικρό μέγεθος του μόνιμου πληθυσμού σε αντιδιαστολή με το πολύ υψηλό πλήθος επισκεπτών (με ιδιαίτερα έντονη εποχικότητα), τα αυξημένα κόστη παραγωγής έργων, τα προβλήματα συνδεσιμότητας και τις πολλαπλάσιες έναντι της ηπειρωτικής χώρας ανάγκες υποδομών.

Η μικρή κλίμακα του χώρου, η στενή οικονομική βάση, η συχνά παρατηρούμενη ανεπάρκεια φυσικών (καλλιεργήσιμη γη, πόσιμο νερό) και ανθρωπίνων πόρων, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που δημιουργούνται από την εποχική σάρωση πολύ μεγάλου πλήθους επισκεπτών, απαιτούν την κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση με στοχευμένες και κατάλληλης κλίμακας παρεμβάσεις των εμφανιζόμενων κινδύνων.

Οι σημαντικότερες προκλήσεις είναι η βελτίωση των τεχνικών υποδομών, η διαφύλαξη των ευπαθών περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, η διεύρυνση/ διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης, η αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ, η διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών εκπαίδευσης και υγείας.

Κάποια από τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά παρατηρούνται κατά περίπτωση και στις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας. Η μεγάλη όμως ανισορροπία στα διατιθέμενα κονδύλια για τις δύο κατηγορίες Περιφερειών δημιουργεί την ανάγκη «εξισορρόπησης». Ως εκ τούτου αξιοποιείται η σχετική δυνατότητα για τη μεταφορά πόρων σε ποσοστό 13,02% από τις Περιφέρειες ΛΑΠ στις ΜΕΤ, προκειμένου να καλυφθούν ζωτικής σημασίας ανάγκες και να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες των δύο Περιφερειών μετάβασης.

4bis The form of Union contribution for technical assistance

The choice of the form of the Union contribution to technical assistance	✓ Technical assistance pursuant to Article 30(4)*
	Technical assistance pursuant to Article 30(5)**

5. Προκαταρκτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο ανά στόχο πολιτικής

Πίνακας 4: Προκαταρκτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο από ΕΠΠΑ, ΤΣ, ΕΚΤ+, ΕΤΘΑΥ, ΤΔΜ ανά στόχο πολιτικής²

Στόχος πολιτικής / ειδικός στόχος του ΤΔΜ	ΕΠΠΑ	ΕΚΤ+	ΤΔΜ	Ταμείο Συνοχής	ΕΤΘΑΥ	Σύνολο
Στόχος πολιτικής 1	4.059.518.977	-		-	-	4.059.518.977
Στόχος πολιτικής 2	3.226.797.136	-		1.768.715.771	-	4.995.512.907
Στόχος πολιτικής 3	1.040.902.302	-		1.179.143.848	-	2.220.046.150
Στόχος πολιτικής 4	936.812.072	5.390.770.690		-	-	6.327.582.762
Στόχος πολιτικής 5	1.144.992.532	-		-	-	1.144.992.532
Ειδικός στόχος ΤΔΜ ³	-	-	1.320.057.036			1.320.057.036
Τεχνική βοήθεια	377.529.332	228.127.257	55.002.376	75.586.144	22.499.754	758.744.863
Κονδύλιο για την περίοδο 2026-2027	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	10.786.552.351	5.618.897.947	1.375.059.412	3.023.445.763	374.995.903	21.178.951.376

² Στόχοι πολιτικής και ειδικός στόχος του ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΚΚΔ. Για το ΕΠΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΣ και το ΤΔΜ, έτη 2021-2025· για το ΕΤΘΑ, έτη 2021-2027

³ Στη σειρά αυτή να συμπεριληφθεί η προβλεπόμενη συμπληρωματική χρηματοδότηση που θα μεταφερθεί από το ΕΠΠΑ και το ΕΚΤ+ στο ΤΔΜ.»

6. Κατάλογος προγραμμάτων

<ul style="list-style-type: none">• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ «• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ»• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ»	<ul style="list-style-type: none">• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ & ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
---	--

Πίνακας 5: Κατάλογος προγραμμάτων με προκαταρκτικά χρηματοδοτικά κονδύλια⁴

Τίτλος ^[255]	Ταμείο	Κατηγορία περιφερειών	Συνεισφορά ΕΕ (€)	Εθνική συνεισφορά ⁵ (€)	Σύνολο (€)
1. Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα Καινοτομία»	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	621.432.924	414.288.616	1.035.721.540
		Λιγότερο αναπτυγμένες	2.156.035.272	380.476.813	2.536.512.085
	ΕΚΤ+	Μετάβασης	94.833.189	63.222.126	158.055.315
		Λιγότερο αναπτυγμένες	329.019.742	58.062.307	387.082.049
2. Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	110.970.165	73.980.110	184.950.275
		Λιγότερο αναπτυγμένες	385.006.299	67.942.288	452.948.587
3. Πρόγραμμα «Περιβάλλον-Ενέργεια-Κλιματική Αλλαγή»	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	316.751.532	211.167.687	527.919.219
		Λιγότερο αναπτυγμένες	1.098.956.056	193.933.421	1.292.889.477
	ΤΣ	-	1.656.141.548	292.260.272	1.948.401.820
4. Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών»	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	130.413.655	86.942.438	217.356.093
		Λιγότερο αναπτυγμένες	452.464.667	79.846.706	532.311.373
	ΤΣ	-	1.329.511.143	234.619.614	1.564.130.757
5. Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία»	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	131.681.750	87.787.834	219.469.584
		Λιγότερο αναπτυγμένες	456.864.269	80.623.106	537.487.375
6. Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»	ΕΚΤ+	Μετάβασης	767.286.711	511.524.474	1.278.811.185
		Λιγότερο αναπτυγμένες	2.662.068.823	469.776.851	3.131.845.674
7. Τεχνική Βοήθεια	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	42.234.356	28.156.236	70.390.592

⁴ Στόχοι πολιτικής και ειδικός στόχος του ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΚΚΔ. Για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΣ και το ΤΔΜ, έτη 2021-2025· για το ΕΤΘΑ, έτη 2021-2027

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 για τον καθορισμό των ποσοστών συγχρηματοδότησης

Τίτλος ^[255]	Ταμείο	Κατηγορία περιφερειών	Συνεισφορά ΕΕ (€)	Εθνική συνεισφορά ⁵ (€)	Σύνολο (€)
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	146.530.311	25.858.290	172.388.601
		Μετάβασης	25.520.686	17.013.791	42.534.477
		Λιγότερο αναπτυγμένες	88.542.942	15.625.225	104.168.167
	ΤΣ		37.793.072	6.669.366	44.462.438
8 Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	381.265.293	67.282.110	448.547.403
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	132.927.919	23.457.869	156.385.788
9. Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	859.117.793	151.609.023	1.010.726.816
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	299.530.912	52.858.396	352.389.308
10. Πρόγραμμα Θεσσαλίας	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	330.429.920	58.311.162	388.741.082
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	115.204.197	20.330.152	135.534.349
11. Πρόγραμμα Ηπείρου	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	254.176.862	44.854.741	299.031.603
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	88.618.613	15.638.579	104.257.192
12. Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	374.910.871	66.160.741	441.071.612
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	130.712.454	23.066.904	153.779.358
13. Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	235.113.597	41.490.636	276.604.233
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	81.972.217	14.465.685	96.437.902
14. Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	254.176.862	44.854.741	299.031.603
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	88.618.613	15.638.579	104.257.192
15. Πελοπόννησος	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	244.645.230	43.172.688	287.817.918
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	85.295.415	15.052.132	100.347.547
16. Ιόνια Νησιά	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	171.569.382	30.276.949	201.846.331
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	59.817.564	10.556.040	70.373.604
17. Βόρειο Αιγαίο	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	235.113.597	41.490.636	276.604.233
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	81.972.217	14.465.685	96.437.902
18. Κρήτη	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	336.784.342	59.432.530	396.216.872
	ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες	117.419.662	20.721.117	138.140.779
19. Αττική	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	900.921.244	600.614.161	1.501.535.405
	ΕΚΤ+	Μετάβασης	314.105.660	209.403.774	523.509.434

Τίτλος ^[255]	Ταμείο	Κατηγορία περιφερειών	Συνεισφορά ΕΕ (€)	Εθνική συνεισφορά ⁵ (€)	Σύνολο (€)
20. Νότιο Αιγαίο	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	158.986.102	105.990.735	264.976.837
	ΕΚΤ+	Μετάβασης	55.430.411	36.953.607	92.384.018
21. Πρόγραμμα για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση	ΤΔΜ κατανομή	Μετάβασης	-	-	-
		Λιγότερο αναπτυγμένες	829.943.668	146.460.647	976.404.315
	ΤΔΜ – συμπληρωματική στήριξη από το ΕΚΤ+ προς μεταφορά στο ΤΔΜ	Μετάβασης	-	-	-
		Λιγότερο αναπτυγμένες	109.023.149	19.239.379	128.262.528
	ΤΔΜ – συμπληρωματική στήριξη από το ΕΤΠΑ προς μεταφορά στο ΤΔΜ ⁶	Μετάβασης	-	-	-
		Λιγότερο αναπτυγμένες	436.092.595	76.957.517	513.050.112
Σύνολο	ΕΤΠΑ, ΤΣ, ΕΚΤ+, ΤΔΜ		20.803.955.473	5.470.584.486	26.274.539.959
Πρόγραμμα «Αλιεία & Θάλασσα»	ΕΤΘΑΥ		374.995.903	93.748.976	468.744.879
[...]	ΤΑΜΕ		-	-	-
[...]	ΤΕΑ		-	-	-
[...]	ΜΔΣΘ		-	-	-
Σύνολο	Όλα τα Ταμεία		21.178.951.376	5.564.333.462	26.743.284.838

* Programme may be multifund in line with Article 20(1) CPR (as priority can be multifund in line with Article 17(2) CPR)

⁶ Το προβλεπόμενο προκαταρκτικό κονδύλιο για το ΤΔΜ – να αναφέρεται χωριστά το αρχικό κονδύλιο του ΤΔΜ και η συμπληρωματική χρηματοδότηση από το ΕΚΤ+ και το ΕΤΠΑ για τη συγκεκριμένη κατηγορία περιφερειών, εάν είναι ήδη γνωστά.»

Πίνακας 6: Κατάλογος προγραμμάτων Interreg

Πρόγραμμα 1	INTERREG VI CBC GREECE-CYPRUS 2021-2027
Πρόγραμμα 2	INTERREG VI CBC GREECE – BULGARIA 2021-2027
Πρόγραμμα 3	INTERREG VI CBC GREECE – ITALY 2021-2027
Πρόγραμμα 4	INTERREG VI IPA - CBC GREECE – ALBANIA 2021-2027
Πρόγραμμα 5	INTERREG VI IPA - CBC GREECE – REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA 2021-2027
Πρόγραμμα 6	ADRION 2021-2027
Πρόγραμμα 7	EURO MED
Πρόγραμμα 8	NEXT MED
Πρόγραμμα 9	BLACK SEA
Πρόγραμμα 10	INTERREG EUROPE
Πρόγραμμα 11	INTERACT
Πρόγραμμα 12	ESPN2030
Πρόγραμμα 13	URBACT IV

7. Συνοπτική παρουσίαση των δράσεων που αναλαμβάνονται με στόχο την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση των κονδυλίων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ

Η Ελλάδα διαθέτει ικανές και με πολύχρονη εμπειρία δομές ΕΣΠΑ και ένα αξιόπιστο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Θα διατηρήσει τις σημαντικές αλλαγές που εισήγαγε, με έμφαση στην περαιτέρω βελτίωση και απλοποίηση, αποσκοπώντας στην αξιοποίηση της ωρίμανσης του συστήματος και στην αποφυγή αλλαγών που απαιτούν σημαντικό χρόνο εφαρμογής και αφομοίωσης. Οι βελτιώσεις θα εστιάσουν στην ενδυνάμωση των μηχανισμών παραγωγής έργων και δράσεων και στην αντιμετώπιση αδυναμιών στις διαδικασίες διοίκησης και εφαρμογής.

Η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) της ΓΓΔΕ&ΕΣΠΑ -που αποτελεί και τον κύριο συνομιλητή της χώρας με την ΕΕ, είναι αρμόδια για το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των προγραμμάτων και την καθοδήγηση των ΔΑ και εν γένει των υπηρεσιακών δομών του ΕΣΠΑ, οι αρμοδιότητες των οποίων θα επαναπροσδιορισθούν κατάλληλα εφόσον απαιτηθεί στο νέο Νόμο για το ΕΣΠΑ.

Ειδική μέριμνα θα δοθεί στη βελτίωση του συντονισμού σε οριζόντιους τομείς που επηρεάζουν σχεδόν το σύνολο των έργων, όπως οι Δημόσιες Συμβάσεις, οι κρατικές ενισχύσεις, οι αδειοδοτήσεις κλπ. Η βελτίωση του Συντονισμού διασφαλίζεται και από τη λειτουργία θεματικών δικτύων που συντονίζονται από την ΕΑΣ και συμμετέχουν ΔΑ, ΕΔ, εταίροι, μεγάλοι δικαιούχοι. Θα λειτουργήσουν δίκτυα για: Έξυπνη Εξειδίκευση, Επιχειρηματικότητα - Χρηματοδοτικά Εργαλεία, Περιβάλλον και Πολιτική Προστασία, τη Χωρική Ανάπτυξη, Συντονισμό Δράσεων ΕΚΤ, Αξιολόγηση, τα θέματα Αναπηρίας, Πληροφόρηση και Δημοσιότητας, ΣΔΕ, Καταπολέμηση της Απάτης και Δημόσιες Συμβάσεις.

Για τα Προγράμματα ορίζεται μία Λογιστική Αρχή και μία Αρχή Ελέγχου, η Αρχή Πιστοποίησης και η ΕΔΕΛ αντίστοιχα. Οι ΔΑ των τομεακών Προγραμμάτων και των ΕΕΣ θα συνεχίσουν κατά κανόνα να υπάγονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ενώ η ΔΑ του ΕΠΑΛΘ στο ΥΠΑΑΤ και των ΠΕΠ στον αντίστοιχο περιφερειάρχη.

Οι εκχωρήσεις περιορίζονται στον ελάχιστο αριθμό και αφορούν κατά κανόνα ΕΦ ΚΕ και ΟΧΕ, καθώς και εκείνες του ΕΚΤ+ που αναλαμβάνονται λόγω σχετικής εμπειρίας από Επιτελικές.

Για τις επιτελικές δομές εκπονείται μελέτη που ήδη διαπιστώνει ότι είναι σκόπιμο να συνεχίσουν να λειτουργούν ως ο σύνδεσμος μεταξύ τομέων πολιτικής και ΕΠ ΕΣΠΑ. Ο επιτελικός ρόλος τους θα οριστικοποιηθεί μετά την ολοκλήρωση της μελέτης εντός του 2020 και θα ενδυναμωθεί με κατάλληλη στελέχωση και στοχευμένη μεταφορά τεχνογνωσίας.

Η διάγνωση των αναγκών κάθε δομής του ΕΣΠΑ θα γίνει βάσει της μεθοδολογίας της ΜΟΔ ΑΕ. Τα κενά θα καλυφθούν μέσω της κινητικότητας και μέσω νέων προσλήψεων.

Το υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ), επικαιροποιείται συνεχώς υπό το φως αναγκών ή προβλημάτων στην υλοποίηση και ιδίως ευρημάτων ελέγχων.

Το ΣΔΕ, επανεξετάζεται και στο πλαίσιο μελέτης που ολοκληρώνεται και μέσω δομημένης διαβούλευσης με ΔΑ, ΕΔ και αντιπροσωπευτικό δείγμα δικαιούχων, με στόχο την απλοποίησή του και την απαλοιφή πιθανού gold plating. Συνεχής προσαρμογή του προβλέπεται μέσω του δικτύου του ΣΔΕ. Ζητήματα που ανακύπτουν από το ελεγκτικό έργο της ΕΔΕΛ αξιολογούνται σε ετήσια βάση από την ΕΥΘΥ, την ΕΔΕΛ και τη Λογιστική Αρχή.

Η απλοποίηση που αποτελεί προτεραιότητα θα στηριχθεί στην εισαγωγή επιλογών απλοποιημένου κόστους, την πλήρη ηλεκτρονική διαχείριση μέσω ΟΠΣ και στην επέκταση της διεπαφής του για τη μείωση των εγγράφων που διαβιβάζονται από τους δικαιούχους.

Σημεία που χρήζουν βελτίωσης αφορούν ενδεικτικά, στους ελέγχους συμβάσεων από τις ΔΑ, στις τιθέμενες προθεσμίες σε ΔΑ και δικαιούχους, στην τήρηση προτύπων (ΕΑΑΔΗΣΥ), στις ΥΓΟΣ, στις διαδικασίες αξιολόγησης ένταξης έργων με ανάγκη στροφής περισσότερο στην άμεση και στην εξειδίκευση των προγραμμάτων. Η διαβούλευση με τις ΔΑ σε σχέση με την τελευταία αναδεικνύει ότι θεωρείται χρήσιμη και αναγκαία, αλλά χρήζει ελάφρυνσης στο μέγεθος και στις εγκρίσεις από

Επ.Παρ. που θα πρέπει να γίνονται άπαξ και μόνο για τα κριτήρια επιλογής.

Προτεραιότητα αποτελεί η αντιμετώπιση ανεπαρκειών στους δικαιούχους, που θα υποστηρίζονται μέσω οριζόντιων δράσεων και στοχευμένων ενεργειών για ειδικές ομάδες δήμων ή μεγάλων δικαιούχων σε συγκεκριμένους τομείς. Παράλληλα, προωθούνται θεσμικές παρεμβάσεις και πρόγραμμα κατάρτισης σε συνεργασία με τη ΜΟΔ ή παρεμβάσεις άλλου τύπου π.χ. εμπειρογνομosύνες, τεχνικοί σύμβουλοι, πρόσληψη συγκεκριμένου προσωπικού κα. Ενεργοποιείται το μητρώο εξωτερικών επιβλεπόντων μηχανικών, γίνεται χρήση δυνατότητας Προγραμματικών Συμφωνιών με τους κατά νόμο προβλεπόμενους φορείς ή και την ΜΟΔ, η οποία πέραν της υποστήριξης μέσω των ομάδων υποστήριξης μπορεί πλέον να παρέχει και ευρύτερες υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης μέσω της νεοσύστατης Τεχνικής Υπηρεσίας της. Θα εξεταστεί επίσης στην προοπτική διεύρυνσης της εφαρμογής και σε άλλους τομείς η θετική εμπειρία από τη λειτουργία της συντονιστικής γραμματείας για τα υγρά απόβλητα. Σημαντική υποστήριξη, για κρίσιμα έργα ή και έργα ειδικής τεχνογνωσίας θα προσφέρει η στοχευμένη και συντονισμένη από την ΕΑΣ και την ΕΕ, συνεργασία με ειδικούς εμπειρογνώμονες JASPERS. Ο μηχανισμός ωρίμανσης σημαντικών έργων που δημιουργείται, θα συμβάλει επίσης στην ίδια κατεύθυνση.

Για τον σχεδιασμό και την επιτυχή υλοποίηση των παρεμβάσεων χωρικής ανάπτυξης και της RIS3, θα ληφθούν ειδικά μέτρα και κατάλληλοι μηχανισμοί για την ενδυνάμωση και υποστήριξη της οργανωτικής και εκτελεστικής ικανότητας των συντελεστών και κυρίως των τοπικών.